Rok III.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr. 11. Warszawa, dnia 15 listopada 1934 r.

Prenumeratę (w Warszawie zł. 12 rocznie, poza Warszawą zł. 16) przyjmuje wyłącznie Księgarnia Rolnicza w Warszawie, ul. Mazowiecka 10.

TREŚĆ:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA.

90. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych (Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 839) . 341

91. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. z 28.X. 34 r. Nr. 94, poz. 840) 346

92. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. (Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 841) 352

93. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 842) 393

94. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie przymusowo wykupywane na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej lub przejęte na podstawie ustawy z dnia

17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziem w niektórych powiatach Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. z 28.X. 1934 r. Nr. 94, poz. 843) 403

95. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 27 grudnia 1924 r. uzupełniającego rozporządzenie z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno - prawnych w stosunku do wierzytelności z pożyczek, udzielonych przez b rosyjskie banki ziemskie oraz b. rosyjskie towarzystwa kredytowe miejskie, których zarządy miały siedzibę prawną poza granicami Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 844) 406

96. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 845) . 407

97. Wykaz ustaw i rozporządzeń 414

SKOROWIDZ RZECZOWY.

ODDŁUŻENIE.

poz. 90. Ulgi w spłacie długów w bankach państwowych . . 341

poz. 91. Zmiany w ustawie z 24.III.33 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych 346

poz. 92. Konwersja długów rolniczych 352

poz. 93. Obniżenie zadłużenia z Funduszu Obrot. Reformy Roln. 393

poz. 96. Ulgi w spłacie wierzytelności hipotecznych . . . 407

PRZERACHOWANIE ZOBOWIĄZAŃ PRYWATNO-PRAWNYCH

poz. 95. Zmiany w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z 27.XII.24 r. 406

WYNAGRODZENIE ZA NIERUCHOMOŚCI ZIEMSKIE.

poz. 94. Wynagrodzenie za przymusowo wykupywane nieruchomości ziemskie 403

90.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) W celu konwersji i uporządkowania długów wobec Państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego:

1) posiadaczy gospodarstw wiejskich,
2) spółdzielni rolniczych oraz instytucyj kredytowych z tytułu kredytów, udzielanych rolnikom,
3) przedsiębiorstw przetwórstwa i zbytu produktów rolnych,
4) organizacyj rolniczych i instytucyj związanych z rolnictwem, —

tworzy się w każdym z tych banków odrębny Fundusz Oddłużenia.

(2) Rozporządzenie Ministra Skarbu oznaczy źródła i sposób utworzenia funduszów, przewidzianych w ust. 1, z tem, że Minister Skarbu może przeznaczyć na cele tych funduszów sumy, pochodzące z lokat Skarbu Państwa w bankach państwowych, oraz papiery wartościowe, stanowiące własność Skarbu Państwa, jako też należności, pochodzące z tych lokat i papierów.

Art. 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do jednorazowego zmniejszenia w drodze rozporządzenia kapitału zakładowego Państwowego Banku Rolnego oraz do przelania sumy, o którą będzie zmniejszony kapitał zakładowy Państwowego Banku Rolnego, na rzecz Funduszu Oddłużenia w Państwowym Banku Rolnym.

Art. 3. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do ustalania zasad i warunków ulg oraz częściowych lub całkowitych umorzeń, jakie banki państwowe udzielać będą swoim dłużnikom z sum Funduszów Oddłużenia.

Art. 4. (1) Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumie-

niu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do ustalania terminów płatności zaległych należności, wraz z przynależnościami, nie wyłączając kosztów egzekucyjnych i uiszczonych za dłużników opłat ubezpieczeniowych, powstałych przed dniem 1 lipca 1934 r. z tytułu pożyczek w listach zastawnych banków państwowych i w obligacjach melioracyjnych Państwowego Banku Rolnego, zabezpieczonych hipotecznie, oraz z tytułu reszty ceny sprzedaży gruntów z majątków własnych banków.

(2) Wszystkim tym należnościom, wraz z przynależnościami, przysługuje, aż do całkowitego ich umorzenia, pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem. Zarzut przedawnienia przeciw roszczeniom z tytułu tych należności i przynależności nie może być podnoszony.

(3) Państwowy Bank Rolny i Bank Gospodarstwa Krajowego mają prawo bez zgody dłużnika i niższych wierzycieli skonwertować w całości lub w części wymienione w ustępie pierwszym należności wraz z przynależnościami, nawet, gdyby już były rozterminowane, na dodatkową pożyczkę długoterminową w gotowiźnie, której terminy i sposób spłaty oraz oprocentowanie określone będą w myśl zasad ustalonych przez Ministra Skarbu, z tem, że tej dodatkowej pożyczce wraz z jej przynależnościami przysługiwać będzie pierwszeństwo hipoteczne równe z pożyczką, z której powstały skonwertowane wierzytelności i że obowiązujące przy kredycie w listach zastawnych przepisy o odsetkach zwłoki oraz ustanowione wszelkie rygory dla pożyczek w listach zastawnych będą miały analogiczne zastosowanie i do tych pożyczek. Egzekucję wierzytelności z tytułu tych pożyczek dodatkowych Państwowy Bank Rolny może prowadzić trybem, przewidzianym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o wykonywaniu egzekucji z nieruchomości przez Państwowy Bank Rolny (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 769), a Bank Gospodarstwa Krajowego trybem, przewidzianym w art. 10-a rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucyj Kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 477) w brzmieniu art. 3 pkt. 10) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666).

(4) Władze hipoteczne dokonywać będą przewidzianej w ust. 3 konwersji na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego lub też Banku Gospodarstwa Krajowego, albo na wniosek dłużnika za pisemną zgodą Państwowego Banku Rolnego lub też Banku Gospodarstwa Krajowego. Wpisy o toczącem się postępowaniu spadkowem, o ogłoszeniu spadku wakującego, o ograniczeniu zdolności właściciela nieruchomości do działań prawnych, o wszczęciu sporu co do własności nieruchomości, bądź co do pożyczki, od której powstały należności na

rzecz instytucji, ani żadne inne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów oraz z treści księgi hipotecznej (gruntowej), — nie tamują ujawnienia konwersji wpisem hipotecznym (czystym). Wszelkie pisma, wnioski i wpisy hipoteczne, dotyczące wykonania konwersji, są wolne od opłat stemplowych, sądowych i hipotecznych. Pisarze hipoteczni mają prawo pobierać za wniosek o dokonanie konwersji, za wniesienie odpowiednich treści do wykazu hipotecznego i za wydanie Państwowemu Bankowi Rolnemu lub Bankowi Gospodarstwa Krajowego świadectwa o dokonanych wpisach — jedynie opłatę stałą w kwocie zł. 10. Wszelkie koszty konwersji ponosi dłużnik. Zasady obliczania kosztów konwersji i opłat na rzecz Państwowego Banku Rolnego lub też Banku Gospodarstwa Krajowego za czynności związane z konwersją ustali Minister Skarbu.

Art. 5. (1) Za należności Skarbu Państwa i banków państwowych z tytułu udzielonych spółkom wodnym pożyczek odpowiadają bezpośrednio wobec Skarbu Państwa lub banku, który udzielił pożyczki, członkowie spółek wodnych z wcielonych do spółki nieruchomości w stosunku, ustalonym w myśl przepisów ustawy z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 62, poz. 574) w rozkładzie datków, wyznaczonych na spłatę danej pożyczki.

(2) Uiszczenie należności z tytułu datku na spłatę pożyczki Skarbowi Państwa lub bankowi, który udzielił tej pożyczki, zwalnia członków od odpowiedzialności z tytułu powyższych należności wobec spółki.

(3) Przy ściąganiu datków na spłatę pożyczek, określonych w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 160 ustawy wodnej z dn 19 września 1922 r.

Art. 6. (1) Upoważnia się Ministra Skarbu do ustalania terminów płatności zaległych należności, wraz z przynależnościami, nie wyłączając kosztów egzekucyjnych, powstałych przed dniem 1 lipca 1934 r. z tytułu udzielonych przez Państwowy Bank Rolny spółkom wodnym kredytów w obligacjach meljoracyjnych oraz w gotowiźnie z funduszów Państwowego Banku Rolnego.

(2) Należności te wraz z przynależnościami mają aż do całkowitego ich umorzenia pierwszeństwo przed innemi prawami rzeczowemi bezpośrednio po państwowych podatkach i opłatach publicznych. Przeciwko wierzytelnościom z tytułu tych należności z przynależnościami zarzut przedawnienia nie może być podnoszony.

(3) Państwowy Bank Rolny ma prawo drogą jednostronnego oświadczenia, doręczonego dłużnikowi, skonwertować wymienione powyżej należności na dodatkową pożyczkę długoterminową w gotowiźnie, której przysługiwać będą wszystkie przy-

wileje co do pierwszeństwa zaspokojenia i egzekucji, jakie przysługują pożyczce, z której powstały skonwertowane należności. Terminy i sposób spłaty oraz oprocentowanie tych pożyczek ustali Minister Skarbu.

(4) Państwowy Bank Rolny ma prawo umarzać w całości lub w części sumę kapitału pożyczki, udzielonej w obligacjach meljoracyjnych, bądź w gotowiźnie, obciążającej poszczególne grunty, wcielone do spółek wodnych, z równoczesnem odpowiedniem obniżeniem ogólnego zadłużenia spółki wodnej z tytułu tejże pożyczki, a to według zasad, jakie ustalać będzie Minister Skarbu.

Art. 7. (1) Upoważnia się Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do ustalania w porozumieniu z Ministrem Skarbu w drodze rozporządzeń zasad i warunków przejęcia na rzecz Skarbu Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej niektórych wierzytelności Państwowego Banku Rolnego oraz do częściowego umarzania przejętych wierzytelności, a mianowicie:

1) pochodzących z kredytów, udzielonych z lokat skarbowych w Państwowym Banku Rolnym;

2) wierzytelności Państwowego Banku Rolnego, zabezpieczonych na nieruchomościach z tytułu długoterminowych pożyczek w listach zastawnych tegoż Banku:

a) w razie zbiegu z obciążeniem tychże nieruchomości pożyczkami z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej,

b) jeżeli obciążają nieruchomości nabyte niepodzielnie przez grupę nabywców dla celów komasacyjnych, obciążone pożyczkami z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, udzielonemi choćby niektórym współwłaścicielom niepodzielnym,

c) wyjątkowo, jeśli obciążają nieruchomości nabyte z parcelacji, gdy dłużnicy znajdują się w szczególnie trudnych warunkach materjalnych, a ze względu na okoliczności, w jakich nabyli grunty i na nich gospodarują, zasługują na pomoc ze strony Państwa.

(2) Wartość przejmowanych przez Skarb Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej wierzytelności z tytułu nieumorzonego kapitału pożyczek ustalona będzie według bilansowej wartości własnego portfelu listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego, w których pożyczki zostały udzielone, a wartość zaległości wraz z przynależnościami — według stanu bilansowego.

(3) Upoważnia się Ministra Skarbu do zaciągnięcia zobowiązania wobec Państwowego Banku Rolnego do wysokości sumy przejętych w myśl ust. 1 przez Skarb Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej wierzytelności, do usta-

lenia oprocentowania tego zobowiązania i do stopniowego umorzenia tego zobowiązania z rocznych dotacyj budżetowych na ten cel. Stosownie do przepisu art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 117, poz. 966) Państwowy Bank Rolny wycofa z własnego portfelu listy zastawne na sumę, odpowiadającą nieumorzonemu kapitałowi nabytej przez Skarb Państwa wierzytelności w listach zastawnych.

(4) Wnioski Państwowego Banku Rolnego z wykazami przekazywanych Funduszowi Obrotowemu Reformy Rolnej wierzytelności Banku i oznaczeniem daty przekazania, zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, stanowią tytuły przejęcia na rzecz Skarbu Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej wierzytelności Banku wraz z zabezpieczającemi je hipotekami.

Art. 8. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*
Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

W. Jędrzejewicz

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*
Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 839).

91.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. W ustawie z dn. 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211) wprowadza się zmiany następujące:

1) w art. 1 wyrazy: „Krajowej Kasie Pożyczkowej w Poznaniu, Pomorskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Toruniu" zastępuje się wyrazami: „Wojewódzkiemu Bankowi Pożyczkowemu w Poznaniu";

w tymże artykule dodaje się ustęp drugi w brzmieniu:

„(2) Układy konwersyjne winny być zawierane na piśmie. Wierzytelności stanowiące przedmiot układu winny być wyrażone w złotych. Zawarcie układu, późniejsza zmiana warunków układu, zmiana podstawy prawnej zobowiązań objętych układami oraz zmiana wierzycieli lub dłużników zobowiązań objętych układami, nie powodują odnowienia pierwotnych zobowiązań";

2) w art. 2 liczbę „75.000.000" zastępuje się liczbą „150.000.000";

3) w art. 3 ustęp pierwszy otrzymuje brzmienie:

„(1) Pomoc Skarbu Państwa wyniesie 50% strat, poniesionych przez instytucję lub przedsiębiorstwo na kapitale wierzytelności rolniczych, objętych układami, wymienionemi w art. 1. Pomoc Skarbu Państwa w związku z obniżeniem dłużnikom odsetek przy zawieraniu układów konwersyjnych ustalać będzie Minister Skarbu w drodze rozporządzeń";

4) w art. 5 w pkt. 1) po wyrazie „akceptacyjnego" skreśla się średnik i dodaje się wyrazy: „oraz przeprowadzenie innych operacyj przewidzianych w ustawie niniejszej i w statucie banku";

5) po art. 5 dodaje się nowy art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. Przy Banku Akceptacyjnym będzie działał Ko-

mitet Konwersyjny, którego organizację i zakres działania ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzeń:;

6) w art. 7 w ust. (2) liczbę „75.000.000" zastępuje się liczbą „120.000.000";

w tymże artykule dodaje się ustęp trzeci w brzmieniu:

„(3) Do ogólnej sumy zobowiązań Banku Akceptacyjnego wymienionych w ust. (1) nie zalicza się obligacyj, emitowanych przez Bank Akceptacyjny na podstawie art. 7a ustawy niniejszej, które zaopatrzone są specjalną gwarancją Skarbu Państwa";

7) po art. 7 dodaje się nowy art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. Bank Akceptacyjny ma prawo emitować własne obligacje, które służyć będą do przejmowania wierzytelności rolniczych instytucyj kredytowych. Obligacje te są poręczone przez Skarb Państwa. Ogólna suma obligacyj Banku Akceptacyjnego nie może przekroczyć 100.000.000 złotych. Szczegółowe przepisy, dotyczące zasad emisji obligacyj, a w szczególności zabezpieczenia, umarzania i oprocentowania tych obligacyj, dokonywania operacyj temi obligacjami oraz innych warunków emisji — ustalać będzie Minister Skarbu w drodze rozporządzeń";

8) art. 8 otrzymuje brzmienie

„Art. 8. (1) Wierzytelności i ich zabezpieczenia łącznie z zabezpieczeniami hipotecznemi, służące za podkład kredytów akceptacyjnych, będą wpisywane przez instytucje wierzycielskie do osobnego rejestru Banku Akceptacyjnego, którego sposób prowadzenia określa Minister Skarbu w drodze rozporządzenia. Z chwilą wpisania powyższych wierzytelności do rejestru Bankowi Akceptacyjnemu służyć będzie prawo zastawu na tych wierzytelnościach oraz na zabezpieczeniach osobistych i rzeczowych tych wierzytelności. Prawo zastawu, służące Bankowi Akceptacyjnemu, w niczem nie narusza praw i obowiązków instytucji wierzycielskiej i dłużnika, wynikających z układu. Wgląd do rejestru dozwolony jest każdemu, kto wykaże w tem usprawiedliwiony interes.

(2) Wierzytelności i ich zabezpieczenia, wpisane do rejestru, jak również wpływy na spłatę kapitału i odsetek tych wierzytelności stanowić będą w majątku instytucji, która uzyskała kredyt, osobną masę, służącą na zaspokojenie należności Banku Akceptacyjnego. Wierzytelności te i ich przynależności nie mogą być przedmiotem przelewu, potrącania z wzajemnemi roszczeniami dłużnika, ani przedmiotem egzekucji ze strony osób trzecich oraz nie mogą być wciągnięte do masy upadłości instytucji wierzycielskiej.

(3) Przy wierzytelnościach i zabezpieczeniach hipotecznych prawa Banku Akceptacyjnego, wynikające z wpisu wierzytelności do rejestru, winny być na żądanie Banku Akcepta-

cyjnego ujawnione w księdze hipotecznej przez wpisanie wzmianki, że wierzytelność hipoteczna wpisana jest do rejestru Banku Akceptacyjnego. Wzmianka ta będzie wpisana do wykazu hipotecznego na jednostronny wniosek instytucji wierzycielskiej lub Banku Akceptacyjnego. Podstawą do zeznania wniosku będzie pismo instytucji wierzycielskiej lub Banku Akceptacyjnego bez potrzeby uwierzytelnienia podpisów. Wykreślenie wzmianki może nastąpić tylko na wniosek Banku Akceptacyjnego lub na wniosek instytucji wierzycielskiej za zezwoleniem Banku Akceptacyjnego, wyrażonem na piśmie, bez potrzeby uwierzytelnienia podpisów.

(4) żadne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów lub treści księgi hipotecznej, nie tamują uskutecznienia wpisu lub wykreślenia wzmianki.

(5) Na obszarze, na którym obowiązuje prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomych z 1818 r. i prawo o przywilejach i hipotekach z 1825 r., wzmianka, określona w ust. (3) artykułu niniejszego, może być wciągnięta do księgi hipotecznej w trybie, przepisanym w art. 15a i 15b prawa o ustaleniu własności dóbr nieruchomych, o przywilejach i hipotekach, zawartego w rozporządzeniu Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 31 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 53, poz. 510)";

9) po art. 8 dodaje się trzy nowe artykuły 8a, 8b i 8c w brzmieniu:

„Art. 8a. (1) Księgi Banku Akceptacyjnego, wypisy z nich podpisane w sposób statutem przewidziany i zaopatrzone w pieczęć Banku, wszelkie pisemne oświadczenia Banku, zawierające decyzje, pełnomocnictwa, zobowiązania lub zwolnienia od zobowiązań, albo zrzeczenia się praw, w ten sam sposób przez Bank Akceptacyjny wystawiane, mają moc dowodową dokumentów publicznych oraz akceptów, na podstawie których mogą być wnoszone wpisy do hipoteki; wykazy zaległości oraz wypisy z rejestru (art. 8), o ile są zaopatrzone stwierdzeniem, że należność prawnie dojrzała do egzekucji, mają moc prawną tytułów wykonawczych, bez potrzeby wyjednywania dla nich sądowych klauzul wykonalności. Na podstawie wyżej wymienionych tytułów wykonawczych Bankowi Akceptacyjnemu służy prawo prowadzenia egzekucyj, zarówno z majątku instytucji wierzycielskiej, jak i z majątku dłużnika, który zawarł z tą instytucją układ.

(2) Egzekucja należności Banku Akceptacyjnego odbywać się będzie — według uznania Banku Akceptacyjnego — bądź w trybie kodeksu postępowania cywilnego, bądź w trybie egzekucji administracyjnej. O ile należności te będą ściągane w trybie egzekucji administracyjnej, do egzekucji takiej będą stosowane — na czas obowiązywania ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze

skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328), — przepisy tej ustawy oraz rozporządzeń wydanych na jej podstawie.

(3) W razie sprzedaży nieruchomości przez Bank Akceptacyjny, nie będą stosowane żadne ograniczenia, dotyczące nabywców nieruchomości ziemskich, z wyjątkiem ograniczeń, stosowanych względem cudzoziemców.

Art. 8b. Jeżeli przy udzielaniu kredytu akceptacyjnego pośredniczy między instytucją wierzycielską, która zawarła układ z dłużnikiem, a Bankiem Akceptacyjnym inna instytucja wierzycielska (instytucja pośrednicząca), wówczas wszelkie uprawnienia i przywileje Banku Akceptacyjnego, wynikające z przepisów ustawy niniejszej, służą Bankowi Akceptacyjnemu, zarówno w stosunku do instytucji pośredniczącej, instytucji wierzycielskiej, zawierającej układ, jak i do dłużnika.

Art. 8c. Bank Akceptacyjny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych, jako też od opłat stemplowych od pokwitowań oraz podań i świadectw, z wyjątkiem podatku od nieruchomości i podatku gruntowego";

10) w tytule przed art. 9 skreśla się wyrazy: „w opłatach stemplowych";

11) art. 9 otrzymuje brzmienie:

Art. 9. Wolne od opłat stemplowych są:

1) pisma, dotyczące założenia Banku Akceptacyjnego i powiększenia jego kapitału zakładowego;

2) pisma, stwierdzające układy wymienione w art. 1 lub stwierdzające ustanowienie zastawu, hipoteki lub poręczenia — celem zabezpieczenia wierzytelności, stanowiących przedmiot układów, pisma, stwierdzające przedłużenie terminu płatności tych wierzytelności lub ich zmianę;

3) obligi, stwierdzające zobowiązania Banku Akceptacyjnego i zobowiązania wobec Banku Akceptacyjnego oraz pisma, stwierdzające ustanowienie na rzecz Banku Akceptacyjnego zastawu, hipoteki lub poręczenia;

4) weksle, wystawione lub akceptowane przez Bank Akceptacyjny;

5) pisma, stwierdzające przelew wierzytelności, stanowiącej przedmiot układu (art. 1), na rzecz Banku Akceptacyjnego, Państwowego Banku Rolnego, lub na rzecz instytucji kredytowej, wskazanej na piśmie przez Bank Akceptacyjny";

12) po art. 9 dodaje się nowe przepisy w brzmieniu:

„Art. 9a. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów ustawy niniejszej, jak również obni-

żyć przewidziane w obowiązujących przepisach wynagrodzenie notarjuszów i pisarzów hipotecznych za te czynności.

3a. Inne przepisy.

Art. 9b. Jeżeli układy konwersyjne i dokumenty, wystawione celem zabezpieczenia praw instytucyj wierzycielskich (wierzycieli) — z wyjątkiem dokumentów, mających być podstawą czynności hipotecznych i weksli — mają podpisywać osoby niepiśmienne, należy odpowiednio stosować przepisy ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o wystawianiu skryptów dłużnych i pokwitowań przez osoby, nieumiejące lub niemogące pisać (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 260), nawet gdy chodzi o osoby nieumiejące lub niemogące czytać.

Art. 9c. (1) W przypadkach, gdy dłużnikami instytucyj wierzycielskich są posiadacze gospodarstw wiejskich grupy A i B, określonych w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841), na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu. W stosunku do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B obowiązek ten ciąży na instytucji wierzycielskiej tylko wówczas, jeżeli zadłużenie tych posiadaczy nie przewyższa 75% zrewidowanego szacunku instytucyj ziemskiego kredytu długoterminowego.

(2) W przypadkach, gdy w myśl ustępu poprzedzającego na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, urzędy rozjemcze będą mogły na wniosek dłużnika wydać postanowienie, na podstawie którego postępowanie egzekucyjne prowadzone przez instytucję wierzycielską z majątku dłużnika będzie mogło ulec zawieszeniu. W razie zawieszenia egzekucji dłużnik będzie jednak obowiązany dokonywać spłaty długu i odsetek w takiej wysokości, jaka ustalona będzie dla układów zawieranych przez instytucje wierzycielskie z określonemi kategorjami dłużników. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, określi tryb postępowania oraz szczegółowe warunki, na jakich urzędy rozjemcze będą mogły wydawać powyższe postanowienia, jak również oznaczy skutki tych postanowień na postępowanie egzekucyjne.

(3) W przypadkach, gdy na instytucji wierzycielskiej ciąży obowiązek zawarcia układu, a zawarcie tego układu nie dochodzi do skutku, Komitet Konwersyjny orzekać będzie na wniosek dłużnika lub instytucji wierzycielskiej, z czyjej winy nie zawarto układu. W razie ustalenia, że układ nie doszedł do skutku z winy instytucji wierzycielskiej, będą miały zastosowanie w stosunku do dłużnika i instytucji wierzycielskiej przepisy rozdziału V rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów

rolniczych. Komitet Konwersyjny może zwrócić się do urzędu rozjemczego o ustalenie okoliczności, wymienionych w art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 październik 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych. W razie stwierdzenia, że układ nie doszedł do skutku z winy dłużnika, Komitet Konwersyjny może go pozbawić dobrodziejstw wypływających z ustępu poprzedzającego. Tryb postępowania Komitetu Konwersyjnego w sprawach wyżej wymienionych ustala Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 9d. Żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie ustawy niniejszej, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jej przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów".

Art. 2. (1) Wszystkie wzmianki, wpisane w księgach hipotecznych na rzecz Banku Akceptacyjnego przed dniem 1 grudnia 1934 r., będą miały ten sam skutek prawny, co wpisy wzmianki, dokonane na podstawie art. 1 pkt. 8) rozporządzenia niniejszego.

(2) Wpisy wierzytelności i ich zabezpieczeń, dokonane przed dniem 1 grudnia 1934 r. w rejestrze Banku Akceptacyjnego, prowadzonym przez instytucje wierzycielskie na podstawie art. 8 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211), będą miały wszelkie skutki prawne, określone w art. 1 pkt. 8) rozporządzenia niniejszego.

(3) Minister Skarbu określi w drodze rozporządzenia:

1) zmiany warunków układów, zawartych przed dniem 1 grudnia 1934 r. przez instytucje wierzycielskie z dłużnikami i zatwierdzonych przez Bank Akceptacyjny;

(2) zmiany warunków umów, zawartych przez Bank Akceptacyjny z instytucjami wierzycielskiemi przed dniem 1 grudnia 1934 r.

Art. 3. Upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211) ze zmianami wprowadzonemi rozporządzeniem niniejszem — z odpowiednią zmianą numeracji działów, artykułów i ustępów, zarówno w tytułach, jak i w treści.

Art. 4. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1934 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*
Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski
Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*
Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 840).

92.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. (1) Długiem rolniczym w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest dług posiadacza gospodarstwa wiejskiego:

1) pozostający w związku z nabyciem, rozporządzeniem lub prowadzeniem takiego gospodarstwa, lub

2) pochodzący z tytułu indosu albo poręczenia, bez względu na to, w jakiej formie prawnej zostało ono udzielone.

(2) Domniemywa się, że każdy dług, obciążający posiadacza gospodarstwa wiejskiego, którego głównym zawodem jest prowadzenie tego gospodarstwa, jest długiem rolniczym. Ciężar dowodu przeciwnego spoczywa na wierzycielu.

Art. 2. (1) Za gospodarstwa wiejskie rozporządzenie niniejsze uważa gospodarstwa rolne, leśne, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne, za posiadaczy zaś tych gospodarstw — ich właścicieli, użytkowników i dzierżawców.

(2) Zakłady i warsztaty przemysłowe, prowadzone w zakresie gospodarstw wiejskich, uważa się za ich część składową.

Art. 3. (1) W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

1) gospodarstwami grupy A są gospodarstwa o obszarze, nieprzewyższającym 50 ha; Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń zaliczyć w poszczególnych okręgach do gospodarstw tej grupy także gospodarstwa o obszarze od 50 do 100 ha;

2) gospodarstwami grupy B są gospodarstwa o obszarze, przewyższającym normy, oznaczone w pkt. 1), lecz nie większym niż 500 ha; Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń zaliczyć w poszczególnych okręgach do gospodarstw tej grupy także gospodarstwa o obszarze od 500 do 1000 ha;

3) gospodarstwami grupy C są gospodarstwa o obszarze, przewyższającym normy, oznaczone w pkt. 2).

(2) Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń podwyższać granice obszaru, ustalonego dla poszczególnych kategoryj gospodarstw, bądź dla poszczególnych okręgów gospodarczych, bądź w poszczególnych przypadkach gospodarczo uzasadnionych. Podwyższenie to nie może jednak przewyższać 30% obszarów, określonych w ust. (1).

(3) Gospodarstwo ogrodowe, prowadzone w sposób handlowy na obszarze do 50 ha, może być zaliczone orzeczeniem urzędu rozjemczego do grupy B.

(4) Przy ustalaniu obszaru gospodarstwa:

1) należy uwzględnić łączny obszar wszystkich wiejskich jednostek gospodarczych, będących w posiadaniu jednej osoby;

2) w przypadku, gdy spadek nie został podzielony, uważa się, że każdy ze spadkobierców i zapisobierców nieruchomości posiada obszar stosunkowy do wysokości swego udziału, jeżeli współwłasność istniała w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

3) nie zalicza się gruntów, objętych parcelacją, dokonywaną zgodnie z przepisami obowiązującemi, jeżeli co do tych gruntów zawarte już zostały umowy sprzedaży lub przedwstępne umowy sprzedaży, przyczem w tym ostatnim przypadku przepis punktu niniejszego może być zastosowany tylko po stwierdzeniu przez właściwego starostę, że obszar, niepodlegający zaliczeniu, znajduje się już w faktycznem posiadaniu nabywcy;
4) na podstawie odpowiedniego zaświadczenia właściwego starosty nie zalicza się nieużytków oraz gruntów, odstąpionych dla zlikwidowania służebności, choćby przeniesienie własności tych gruntów jeszcze nie nastąpiło;
5) nie zalicza się gruntów, zbytych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 4. (1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące zmiany wysokości sumy dłużnej, oprocentowania, terminu lub sposobu jej zapłaty, konwersji jej na kredyt długoterminowy i wszelkich innych ulg, odnoszą się — w braku odmiennego przepisu szczególnego — wyłącznie do długów rolniczych, powstałych przed dniem 1 lipca 1932 r.

(2) Jeżeli zobowiązanie zaciągnięte zostało w drodze umowy rachunku bieżącego, za dług powstały przed tą datą uważa się niespłaconą należność, równą saldu na dzień 30 czerwca 1932 r.

(3) Wystawienie przez dłużnika nowych obligów, w celu wymiany w części lub całości obligów dawniej wydanych, lub pokrycia dawniej zaciągniętych zobowiązań — choćby nawet było dokonane w trybie odnowienia zobowiązania — nie jest w rozumieniu rozporządzenia niniejszego zaciągnięciem nowego długu.

Art. 5. Jeżeli przy powstaniu długu rolniczego walutę pobrał posiadacz gospodarstwa wiejskiego, wszelkie ulgi, dotyczące obniżenia oprocentowania i ustalenia terminu spłaty tego długu, rozciągają się na współzobowiązanych posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz na innych współzobowiązanych, jeżeli ci ostatni, zaciągając zobowiązanie, nie pobrali waluty.

Art. 6. (1) Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, rozporządzenie niniejsze nie stosuje się do wierzytelności i długów:
1) Skarbu Państwa,
2) instytucyj ubezpieczeń społecznych,
3) związków samorządu terytorjalnego,
4) Banku Polskiego,
5) instytucyj kredytu długoterminowego,
6) banków, przedsiębiorstw i instytucyj państwowych lub komunalnych oraz ogólnie użytecznych przedsiębiorstw osadniczych w województwie śląskiem,

7) przedsiębiorstw bankowych, wymienionych w art. 2, 3 i 119 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321).

8) Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Warszawie, komunalnych kas oszczędności, Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie i Ukraińskiej Szczadnyci w Przemyślu,

9) gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych,

10) spółdzielni kredytowych, należących do związków rewizyjnych, których listę ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

(2) Nawet bez przepisu szczególnego wierzytelności osób i instytucyj, wymienionych w ust. (1), podlegają przepisom rozporządzenia niniejszego, jeżeli zostały nabyte przez te osoby lub instytucje po dniu 1 lipca 1932 r. od osób lub instytucyj innych, aniżeli te, które zostały wyłączone z pod działania rozporządzenia niniejszego w ustępie poprzedzającym i w art. 7. Ustalenie daty nabycia będzie należało do właściwości urzędu rozjemczego. Przyjęcie przez instytucję nowych obligów, w celu wymiany w części lub całości obligów dawniej wystawionych, lub pokrycia dawniej udzielonych kredytów, oraz dyskonto i redyskonto wierzytelności, pochodzących z nowych operacyj kredytowych, dokonanych po dniu 1 lipca 1932 r., nie jest nabyciem wierzytelności w rozumieniu ustępu niniejszego.

(3) Konwersja i uporządkowanie długów rolniczych wobec instytucyj kredytowych są uregulowane oprócz przypadków, wspomnianych w ust. (1), rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 839) i ustawą z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 840).

Art. 7. Przepisów rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do wierzytelności:

1) z tytułu umowy o pracę,

2) z tytułu umowy o dzieło, zawartej z rzemieślnikiem,

3) z tytułu alimentów, umów o rentę, wymowę i wymiar.

Art. 8. Orzekanie, czy dług jest rolniczy (art. 1), do jakiej grupy zalicza się gospodarstwo wiejskie (art. 3), kiedy dług powstał (art. 4) oraz kto pobrał walutę (art. 5) — należy do urzędu rozjemczego.

Art. 9. (1) Przepisy rozporządzenia niniejszego nie stoją na przeszkodzie dokonywaniu potrącenia pretensyj wzajemnych, jeżeli warunki potrącenia istnieją w chwili zastosowania odpowiedniej ulgi do długu rolniczego. Jeżeli natomiast warunki te jeszcze nie zaszły, urząd rozjemczy może — pomimo to — zezwolić na potrącenie w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie.

(2) Przepisów ustępu poprzedzającego nie stosuje się, gdy pretensja wzajemna do posiadacza gospodarstwa wiejskiego powstała, lub została nabyta, po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 10. Przepisy rozporządzenia niniejszego, w braku odmiennego przepisu szczególnego, mają zastosowanie także do długów, zasądzonych prawomocnemi orzeczeniami sądowemi.

Art. 11. (1) żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jego przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów.

(2) Zbycie wierzytelności rolniczej nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu do tej wierzytelności przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 12. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady, na których właściwi ministrowie będą mogli udzielać dłużnikom Skarbu Państwa i instytucyj prawa publicznego z tytułu należności prywatno-prawnych, ulg analogicznych do przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem, oraz zasady, na których będą oni mogli umarzać w całości lub w części te należności.

Rozdział II.

Zapłata długów rolniczych papierami wartościowemi.

Art. 13. (1) W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego długi rolnicze, przewyższające 500 zł., będzie można spłacać na zasadach niżej podanych papierami wartościowemi, które będzie oznaczał Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w drodze rozporządzeń. Rozporządzenia te będą ustalały również kurs, po którym wierzyciele będą obowiązani przyjmować te papiery.

(2) Papierami wartościowemi można zapłacić kapitał długu rolniczego (art. 1 i 4 ust. (1)) oraz odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r.

(3) Zapłata może być przedterminowa i może obejmować całość lub część wymienionych należności, z tem jednak, że zapłata ta nie może obejmować kwoty mniejszej, niż 500 zł.

(4) Jeżeli dług jest rozłożony na raty na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego, zapłata papierami wartościowemi może być zarachowana jedynie na całość długu, skutkiem czego nieuiszczone raty ulegają równomiernemu zmniejszeniu.

Art. 14. Papiery wartościowe, któremi następuje zapłata długu rolniczego w myśl artykułów poprzedzających, powinny być opatrzone wszystkiemi kuponami, których termin płatności jeszcze nie nadszedł. Wartość kuponu bieżącego potrąca się od nominalnej sumy wierzytelności z zarachowaniem kwoty potrąconej przedewszystkiem na należność, płatną w gotowiźnie.

Art. 15. Zapłata papierami wartościowemi długu, za który płacący odpowiada tylko rzeczowo, umarza zobowiązanie dłużnika osobistego do wysokości sumy nominalnej spłaconego długu rzeczowego.

Art. 16. Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń oznaczać papiery wartościowe, któremi w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego będzie można spłacać długi rolnicze wobec oznaczonych kategoryj instytucyj, wymienionych w art. 6. Rozporządzenia te ustalą kursy, zasady oraz wszelkie inne warunki, na których wierzyciele będą obowiązani przyjmować te papiery.

Art. 17. Prawo spłacenia długu rolniczego papierami wartościowemi może być uchylone orzeczeniem urzędu rozjemczego w następujących przypadkach:

1) jeżeli dług powstał z tytułu odszkodowania,
2) jeżeli urząd rozjemczy, uwzględniając położenie majątkowe, zarówno dłużnika, jak i wierzyciela, uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług gotowizną.

Rozdział III.

Konwersja długów rolniczych na kredyt długoterminowy w listach zastawnych.

Art. 18. (1) Długi rolnicze zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach ziemskich mogą być, o ile odpowiadają warunkom niżej podanym, w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego skonwertowane, bez zgody niższych wierzycieli hipotecznych, na długi w 4½% listach zastawnych, umarzalnych w okresie nie dłuższym, niż lat 55 z tem, że należność wierzycieli będzie spłacana temi listami po kursie al pari.

(2) Dla celów powyższej konwersji domniemywa się, że każdy dług, zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości ziemskiej — z wyjątkiem długów wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 — jest długiem, podlegającym konwersji. Domniemanie to nie odnosi się do długów, zabezpieczonych hipotecznie na rzecz współmałżonka.

Art. 19. (1) Konwersja może być zastosowana do następujących długów:

1) w gospodarstwach grupy A i B — do długów, mieszczących się w 50% szacunku nieruchomości,
2) w gospodarstwach grupy C o obszarze nieprzewyższającym 2000 ha — do długów, mieszczących się w 40% szacunku nieruchomości,
3) w pozostałych gospodarstwach grupy C — do długów, mieszczących się w 30% szacunku nieruchomości.

(2) Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń podwyższać procenty szacunku, określone w ustępie poprzedzającym w pkt. 2) i 3), do wysokości 50% szacunku nieruchomości.

(3) Konwersja może być zastosowana do długów gruntowych, do długów zabezpieczonych hipoteką umowną (umownem prawem zastawu), kaucją hipoteczną (hipoteką zabezpieczającą), hipoteką prawną, sądową lub przez ostrzeżenie — bez względu na to, czy zabezpieczenie jest ujawnione w wykazie hipotecznym czystym wpisem (intabulacją), czy przez zastrzeżenie.

Art. 20. (1) Poza przypadkami, wymienionemi w art. 6 ust. (2) i art. 23, może być dokonana konwersja wierzytelności osób i instytucyj, wymienionych w art. 6, bez ich zgody jedynie w przypadkach, które określi rozporządzenie Minstra Skarbu (art. 16).

(2) Przy konwersji, przewidzianej w rozdziale niniejszym, przepisy art. 15 i 17 stosuje się analogicznie.

Art. 21. (1) Do dokonywania konwersji uprawnione będą instytucje kredytu długoterminowego, które oznaczy Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

(2) Instytucje te obowiązane będą uskutecznić rewizję swych regulaminów szacunkowych w celu dostosowania ich do obecnych warunków ekonomicznych i przedstawić Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia projektowane zmiany lub zasady, któremi instytucje będą się kierowały przy stosowaniu tych regulaminów. Powyższe zmiany i zasady mogą być — bez względu na treść statutów instytucyj — uchwalone przez ich rady nadzorcze (komitety).

Art. 22. (1) Konwersja może nastąpić na wniosek dłużnika lub wierzyciela, złożony właściwej instytucji kredytu dłu-

goterminowego. Prawo wniosku służy jednak wierzycielowi tylko wówczas, jeżeli należność jego zabezpieczona jest hipoteką umowną lub sądową i ujawniona jest czystym wpisem (intabulacją).

(2) Udzielenie pożyczki w listach zastawnych na konwersję zależy w każdym przypadku od decyzji instytucji kredytu długoterminowego. Decyzja ta zapada na mocy swobodnego uznania instytucji i nie wymaga uzasadnienia.

(3) Jeżeli konwersja następuje na wniosek wierzyciela, dłużnik obowiązany jest umożliwić instytucji oszacowanie nieruchomości. Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określi skutki uchylania się dłużnika od tego obowiązku.

(4) Decyzja instytucji kredytu długoterminowego, dotycząca oszacowania nieruchomości w celu przeprowadzenia konwersji, jest ostateczna.

Art. 23. (1) Jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są:

1) długi nierolnicze (art. 1), lub powstałe po dniu 1 lipca 1932 r. (art. 4),

2) inne długi niepodlegające konwersji, uniemożliwiające zapisanie pożyczki w listach zastawnych, udzielonej na konwersję,na pierwszem miejscu hipotecznem, —

wówczas wierzyciele tych hipotek obowiązani są — według swego wyboru — bądź poddać swą wierzytelność konwersji na zasadach rozdziału niniejszego, bądź ustąpić pierwszeństwa hipotecznego dla długów konwertowanych, w takim jednakże tylko zakresie, aby wierzytelności ich pozostały w granicach 50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucje kredytu długoterminowego (art. 22 ust. (4)).

(2) Jeżeli konwersja następuje na wniosek jednego z wierzycieli, do hipotek, mających pierwszeństwo przed hipoteką wnioskodawcy, stosuje się analogicznie przepisy ustępu poprzedzającego.

(3) Właściciel nieruchomości, posiadający hipotekę właściciela lub hipotekę, pozostającą w jego rozporządzeniu, jak również współmałżonek właściciela nieruchomości, posiadający jakiekolwiek zabezpieczenie hipoteczne, obowiązani będą ustąpić pierwszeństwa niższym wierzycielom hipotecznym, aby umożliwić skonwertowanie jak największej sumy wierzytelności.

(4) Jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są długi wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6, uniemożliwiające zapisanie pożyczki w listach zastawnych, udzielonej na konwersję, na pierwszem miejscu hipotecznem, — wówczas wierzyciele tych hipotek obowiązani są, według swego wyboru, bądź poddać swą wierzytelność konwersji na zasadach rozdziału niniejszego, bądź ustąpić pierwszeństwa hipotecznego dla długów kon-

wertowanych w takim jednakże tylko zakresie, aby wierzytelności ich pozostały w granicach 50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucje kredytu długoterminowego (art. 22 ust. (4)). W tym ostatnim przypadku, na żądanie instytucyj wierzycielskich, ustępstwo pierwszeństwa powinno być poprzedzone zawarciem układu, przewidzianego w art. 1 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211). Minister Skarbu określi w tym celu w drodze rozporządzenia odpowiednie zmiany zasad postępowania przy przeprowadzeniu konwersji na kredyt długoterminowy oraz oznaczy warunki, na których instytucje, wymienione w art. 6, będą mogły korzystać z powyższego uprawnienia.

Art. 24. (1) Jeżeli nieruchomość obciążona jest służebnościami, ciężarami wieczystemi lub czasowemi bądź innemi prawami, które nie mogą ulec konwersji, a nie mogą być pozostawione przed pożyczką w listach zastawnych, udzieloną na konwersję, — pożyczce tej służyć będzie pierwszeństwo przed temi prawami, o czem z urzędu wpisane będą należyte wzmianki w wykazie hipotecznym.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego nie stosuje się do służebności włościańskich.

Art. 25. Jeżeli dłużnik posiada kilka nieruchomości ziemskich, zapisanych w odrębnych księgach (wykazach) hipotecznych, pożyczka w listach zastawnych może być udzielona także na nieruchomości hipotecznie nieobciążonej, a listy zastawne z tej pożyczki mogą być zużyte na spłatę długów hipotecznych, obciążających inne nieruchomości, chociażby nawet długi te nie mieściły się w określonej w art. 19 ust. (1) i (2) części szacunku tych innych nieruchomości. W każdym razie pożyczki udzielone na konwersję razem z pożyczkami długoterminowemi dawniej udzielonemi muszą mieścić się na każdej nieruchomości w części szacunku, ustalonej w art. 19 ust. (1) i (2).

Art. 26. (1) Decyzja instytucji kredytu długoterminowego o udzieleniu pożyczki na konwersję będzie ujawniona na wniosek instytucji w księgach hipotecznych przez ostrzeżenie (adnotację). Konwersja będzie dokonana na podstawie tego stanu prawnego, który istniał w chwili wpisania ostrzeżenia. Zmiany w osobach wierzycieli hipotecznych, jak również wszelkie inne zmiany w wykazie hipotecznym, zaszłe po dokonanem ostrzeżeniu, pozostają bez wpływu na przeprowadzenie konwersji.

(2) Instytucja kredytu długoterminowego zawiadomi listami poleconemi o mającej nastąpić konwersji osoby, których prawa ujawnione są w wykazie hipotecznym. Zawiadomienia te należy wysłać do obranych przez wierzycieli miejsc zamiesz-

kania, a w braku takich — pod adresami, wskazanemi w aktach hipotecznych. W tym celu wydział (sąd) hipoteczny dostarczy na żądanie instytucji spisu miejsc zamieszkań lub adresów. Jeżeli adres wierzyciela nie jest ujawniony w aktach hipotecznych, doręczenie zawiadomienia nastąpi do rąk kuratora, mianowanego na wniosek instytucji przez właściwy wydział (sąd) hipoteczny.

(3) Zawiadomienia, które należy wysłać najpóźniej na dni 40 przed terminem sporządzenia aktu konwersji, powinny zawierać:

1) sumę pożyczki przyznanej przez instytucję kredytu długoterminowego z zaznaczeniem, że suma ta może ulec zmianom,

2) termin i miejsce sporządzenia aktu konwersji przed notarjuszem,

3) pouczenie o środkach prawnych, służących wierzycielom i o skutkach niestawiennictwa.

(4) Zawiadomienia, zwrócone z powodu niedoręczenia przed sporządzeniem aktu konwersji, instytucja doręczy niezwłocznie kuratorowi.

(5) Niezależnie od rozesłania zawiadomień instytucja kredytu długoterminowego obowiązana jest zamieścić jednorazowe ogłoszenie o mającym nastąpić akcie konwersji w jednym z dzienników, wychodzących w siedzibie instytucji. O wyborze lub zmianie dziennika instytucja obowiązana jest zamieścić trzykrotne ogłoszenia w trzech dziennikach.

(6) Ogłoszenia, które należy umieścić najpóźniej na dni 30 przed terminem sporządzenia aktu konwersji, powinny zawierać:

1) nazwę nieruchomości obciążonej długami, mającemi ulec konwersji,

2) termin i miejsce sporządzenia aktu konwersji przed notarjuszem.

(7) Jeżeli zawiadomienie i ogłoszenie zostały dokonane zgodnie z przepisami ustępów poprzedzających, osoby interesowane nie mogą się powoływać, że nie zostały należycie zawiadomione.

Art. 27. (1) Akt konwersji sporządzony przed notarjuszem powinien zawierać ustanowienie pożyczki w listach zastawnych oraz rozliczenie pomiędzy właścicielem nieruchomości i wierzycielami.

(2) Ustanowienie pożyczki może nastąpić na mocy zgodnego oświadczenia instytucji i właściciela nieruchomości lub na mocy jednostronnego oświadczenia samej tylko instytucji.

W ostatnim przypadku instytucja powinna wskazać, na czyj wniosek konwersja jest dokonywana.

(3) Na mocy powyższego aktu konwersji właściciel nieruchomości będzie poddany wszelkim zobowiązaniom określonym w statucie instytucji, w przepisach uzupełniających ten statut, już wydanych, bądź tych, które w przyszłości mogą być wydane, oraz zobowiązaniom, określonym w warunkach emisji listów zastawnych, w których pożyczka jest udzielona. W szczególności mogą być zahipotekowane na rzecz instytucji kaucje (hipoteki zabezpieczające), nieprzewyższające 15% udzielonej pożyczki; kaucjom tym będzie służyło pierwszeństwo równe z pożyczką.

Art. 28. (1) Dług, co do którego istnieje domniemanie, że podlega konwersji (art. 18 ust. (2)), może być skonwertowany, jeżeli do chwili sporządzenia aktu konwersji nie zostanie doręczony notarjuszowi odpis orzeczenia prawomocnego, stwierdzającego:

1) że dług nie podlega konwersji,
2) że wpis długu stanowi hipotekę właściciela lub hipotekę, pozostającą w rozporządzeniu właściciela,
3) że wpis długu powstał na skutek czynności pozornej lub zdziałanej ze szkodą wierzycieli.

(2) Jeżeli wierzyciele, obowiązani do ustąpienia pierwszeństwa w myśl art. 23 ust. (1) i (2) lub osoby, które do chwili sporządzenia aktu konwersji doręczą notarjuszowi orzeczenie, zabezpieczające spór o zaliczenie ich wierzytelności do jednej z kategoryj, wymienionych w art. 23 ust. (1) i (4), nie zgłoszą się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, i nie ustąpią pierwszeństwa dla długów konwertowanych, wówczas uważa się, że osoby te wyraziły zgodę na konwersję ich należności.

(3) Jeżeli osoby, wymienione w art. 23 ust. (3), nie zgłoszą się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, i nie ustąpią pierwszeństwa dla długów konwertowanych wówczas pożyczka udzielana w listach zastawnych uzyskuje pierwszeństwo przed hipotekami tych osób z mocy samego prawa, o czem uczynione będą z urzędu należyte wzmianki w wykazie hipotecznym.

(4) Jeżeli do chwili sporządzenia aktu konwersji zostaną doręczone notarjuszowi orzeczenia, zabezpieczające spór w sprawach, wymienionych w ust. (1) pkt. 2) i 3), lub też, jeżeli ujawnią się inne spory, wówczas istnienie tych sporów zaznaczone będzie w akcie konwersji.

Art. 29. (1) Z udzielonej pożyczki ulegają spłacie listami zastawnemi oprócz kapitału długu także nieuiszczone odsetki w kwocie nie wyższej jednak, niż 12% kapitału spłacanego. Wie-

rzyciel może wszakże odmówić przyjęcia zapłaty w listach zastawnych odsetek, należnych za czas po dniu 1 listopada 1934 r.

(2) Jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie stawią się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, obliczenie należności z tytułu odsetek nastąpi na podstawie dowodów lub oświadczeń złożonych przez stronę, która stawiła się, przyczem — w razie niestawiennictwa wierzyciela — odsetki należne za czas po dniu 1 listopada 1934 r. można będzie spłacić listami zastawnemi. Stronie, która nie stawiła się, nie służą z tytułu powyższego obliczenia żadne środki prawne.

(3) Jeżeli ani wierzyciel, ani dłużnik nie stawią się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, obliczenie należności wierzyciela nastąpi bez uwzględnienia odsetek.

(4) Sumy mniejsze od wartości nominalnej najmniejszych odcinków listów zastawnych dłużnik obowiązany jest uiścić gotowizną, przy sporządzeniu aktu konwersji, do rąk i za pokwitowaniem przedstawiciela instytucji. Jeżeli konwersja dokonywana jest na żądanie wierzyciela, a właściciel nieruchomości sum tych nie uiści, będzie o tem uczyniona wzmianka w akcie konwersji.

(5) Co do wszelkich należności ubocznych, objętych wpisem kapitału i dodatkowym wpisem na nieuprzywilejowane odsetki i koszty, a niespłaconych w wyniku rozrachunku, przewidzianego w ustępach poprzedzających, wierzyciel będzie miał osobiste roszczenie do właściciela nieruchomości.

Art. 30. (1) Instytucja wydaje listy zastawne, pochodzące z udzielanej pożyczki, bez kuponu bieżącego, przyczem wierzycielowi nie służy prawo do odsetek za czas od dnia sporządzenia aktu konwersji do dnia płatności powyższego kuponu bieżącego.

(2) Częściowy wypis aktu konwersji, zatwierdzonego przez wydział (sąd) hipoteczny, jest tytułem egzekucyjnym dla należności wierzyciela, określonych w art. 29 ust. (4), i dla ustalonych za zgodą dłużnika i wierzyciela innych należności, wynikających z przeprowadzonego rozrachunku.

Art. 31. Konwersją można objąć:

1) dług, którego termin płatności jeszcze nie nastąpił,

2) całość lub część długu.

Art. 32. (1) Akt konwersji, zdziałany choćby bez udziału właściciela nieruchomości i wierzycieli hipotecznych, których prawa dotyczy, jednak zgodnie z przepisami rozdziału niniejszego, stanowi tytuł do wpisania czystym (stanowczym) wpisem w księgach hipotecznych pożyczki skonwertowanej oraz wszelkich innych wpisów, wynikających z dokonanej konwersji.

(2) Żadne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów lub treści księgi hipotecznej, nie tamują ustanowienia po-

życzki i dokonania konwersji. Oświadczenia instytucji w akcie konwersji będą miały dla wydziału (sądu) hipotecznego moc urzędową.

(3) Gdyby w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, strony interesowane lub niektóre z nich nie stawiły się lub nie złożyły dowodów, usprawiedliwiających ich prawa, albo gdyby ujawniły się inne przeszkody lub spory, — ustanowienie pożyczki i konwersja w każdym razie będą dokonane, a wypłata będzie uskuteczniona przez złożenie listów zastawnych i gotowizny do depozytu instytucji, udzielającej pożyczki.

(4) Instytucja kredytu długoterminowego ma prawo odroczyć termin, wyznaczony dla sporządzenia aktu konwersji, z zachowaniem jednak przepisów art. 26.

Art. 33. (1) Na obszarze mocy obowiązującej prawa o ustaleniu własności dóbr nieruchomych z 1818 r. i rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 31 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 53, poz. 510) wydział hipoteczny zatwierdza lub odrzuca akt konwersji. Decyzja zatwierdzająca powinna zawierać:

1) zarządzenie wniesienia wpisów do ksiąg hipotecznych,
2) podział listów zastawnych i gotowizny z wymienieniem, ile komu wydać należy bądź w listach zastawnych, bądź w gotowiźnie, lub ile powinno być zachowane w depozycie instytucji.

(2) Na pozostałych obszarach Państwa sąd hipoteczny zarządzi wniesienie do ksiąg hipotecznych wpisów, wynikających z aktu konwersji, oraz dokona w trybie postępowania niespornego podziału listów zastawnych i gotowizny między wierzycieli, których wierzytelności uległy skonwertowaniu, z wymienieniem, ile komu wydać należy bądź w listach zastawnych, bądź w gotowiźnie, lub ile powinno być zachowane w depozycie instytucji.

(3) Wydział (sąd) hipoteczny powinien baczyć, aby hipoteka zabezpieczająca udzieloną pożyczkę była zapisana zgodnie ze statutem instytucji kredytu długoterminowego.

(4) Na obszarze mocy obowiązującej ustawy o księgach gruntowych z 1897 r. nieprzedstawienie listów hipotecznych (gruntowych) nie stanowi przeszkody do ujawnienia aktu konwersji. Jeżeli list hipoteczny zostanie przedłożony później, a hipoteka nie została spłacona, sąd hipoteczny powinien na nim zaznaczyć zmiany, wynikające z aktu konwersji.

(5) Zawiadomienia o decyzji wydziału hipotecznego, zatwierdzającej akt konwersji, jak również o uchwałach sądu hipotecznego, dotyczących wpisania konwersji w księgach hipotecznych i podziału listów zastawnych oraz gotowizny, będą

ogłoszone w dzienniku, w którym nastąpiło ogłoszenie zawiadomienia, przewidzianego w art. 26 ust. (5).

(6) Od daty ogłoszenia tych zawiadomień biegnie czternastodniowy termin do wniesienia środków odwoławczych. Od orzeczenia drugiej instancji nie służy żaden środek odwoławczy.

(7) Akt konwersji prawomocnie zatwierdzony jak również dokonane wpisy nie ulegają zaskarżeniu w trybie powództwa.

(8) Po uprawomocnieniu się decyzji wydziału hipotecznego, zatwierdzającej akt konwersji, lub uchwał, dotyczących wpisania konwersji do ksiąg hipotecznych oraz podziału listów zastawnych i gotowizny, instytucja kredytu długoterminowego wypłaci w swem biurze odpowiednie sumy w listach zastawnych i w gotowiźnie osobom, wymienionym w prawomocnej decyzji lub uchwale ustalającej podział, albo też zachowa sumy wskazane w tej decyzji (uchwale) w swym depozycie.

(9) Sumy zatrzymane w depozycie instytucja może następnie wypłacić tylko na mocy osobnej prawomocnej decyzji (uchwały) wydziału (sądu) hipotecznego, zapadłej na żądanie osób interesowanych.

Art. 34. (1) Konwersją, przewidzianą w rozdziale niniejszym, mogą być objęte również długi rolnicze hipotecznie niezabezpieczone.

(2) W takim przypadku konwersja może nastąpić:

1) na wniosek dłużnika tylko wówczas, gdy może on udzielić zabezpieczenia hipotecznego, wymaganego przez statut instytucji,

2) na wniosek wierzyciela tylko wówczas, gdy należność jego jest ustalona prawomocnem orzeczeniem sądu lub urzędu rozjemczego, a zapisaniu pożyczki w listach zastawnych nie stoją na przeszkodzie inne wpisy hipoteczne; przepisy art. 23 ust. (3) stosuje się jednak analogicznie.

(3) Jeżeli konwersja dokonywana jest na żądanie kilku wierzycieli hipotecznie niezabezpieczonych, których łączna należność przewyższa sumę przyznanej pożyczki, listy zastawne pochodzące z pożyczki — w braku odmiennego porozumienia między wierzycielami — będą rozdzielone proporcjonalnie do wysokości ich należności ulegających konwersji na poczet tych należności.

(4) Do konwersji, przewidzianej w ustępach poprzedzających, stosuje się analogicznie przepisy art. 18 ust. (1), art. 19 ust. (1) i (2), art. 20, 21, 22 ust. (2) i (4), art. 24, 26, 27, 28 ust (1), (3) i (4), art. 30 ust. (1), art. 31, 32 i 33.

Art. 35. (1) Koszty konwersji ponosi osoba, wnosząca o jej dokonanie.

(2) Instytucja kredytu długoterminowego może żądać od wnioskodawcy wpłacenia zaliczki na pokrycie całości przewidzianych kosztów.

(3) Jeżeli instytucja po uskutecznieniu niektórych czynności wstępnych odmówi dokonania konwersji, wówczas może z wpłaconej przez wnioskodawcę zaliczki zatrzymać kwotę, potrzebną na pokrycie kosztów tych czynności.

(4) Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do wydania w drodze rozporządzenia szczegółowych przepisów celem wykonania przepisów rozdziału niniejszego z uwzględnieniem różnic, istniejących na poszczególnych obszarach ze względu na obowiązujące tam ustawodawstwa.

Rozdział IV.

Przepisy szczególne, dotyczące instytucyj kredytu długoterminowego.

Art. 36. Upoważnia się Ministra Skarbu do wydawania, w ciągu lat trzech od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, rozporządzeń, mających za przedmiot:

1) ujednostajnienie okresów umorzenia listów zastawnych i nieumorzonych wierzytelności długoterminowych, zabezpieczających te listy, a to w drodze przeniesienia do nowych okresów umorzenia listów zastawnych i wierzytelności, których okresy umorzenia są krótsze, niż 55 lat;

2) zastosowanie do listów zastawnych i wierzytelności, o których mowa w punkcie poprzedzającym, przepisów art. 27, 28, 30, 31 i 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509);

3) ujednostajnienie sposobu umarzania listów zastawnych z tem, że wszelkie listy zastawne mogą być umarzane zarówno w drodze losowania jak i wykupu;

4) konwersję wszelkich należności od pożyczek, istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, na pożyczki w gotowiźnie lub w listach zastawnych na zasadach, oznaczonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o pierwszeństwie hipotecznem i konwersji zaległości od pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 810);

5) umożliwienie dłużnikom dokonywania przedterminowej spłaty kapitału oraz spłaty kwot umorzeniowych rat długu dłu-

goterminowego listami zastawnemi w tych przypadkach, gdy statut instytucyj bądź umowa pożyczki wyłączają taki sposób spłaty;

6) wprowadzanie wszelkich zmian do statutów instytucyj kredytu długoterminowego, ujednostajnienie, nawet na nowych zasadach statutów tych instytucyj, a w szczególności przepisów o zakresie odpowiedzialności dłużników za pożyczki i o zakresie odpowiedzialności wzajemnej stowarzyszonych.

Art. 37. Upoważnia się Ministra Skarbu do częściowego lub całkowitego umarzania wierzytelności Skarbu Państwa wobec instytucyj kredytu długoterminowego i do przeprowadzania wszelkich operacyj finansowych, mających na celu uporządkowanie stanu finansowego tych instytucyj oraz obniżenie ubocznych kosztów kredytu długoterminowego, a w szczególności obniżenie opłat administracyjnych.

Art. 38. Upoważnia się Ministra Skarbu do wydawania zarządzeń o spłacie długów instytucyj kredytu długoterminowego wobec Banku Akceptacyjnego listami zastawnemi tych instytucyj, po cenie, określonej przez Ministra Skarbu.

Art. 39. Instytucja kredytu długoterminowego, która udzieliła pożyczkę, zabezpieczoną hipoteką łączną lub zabezpieczoną na nieruchomości, która następnie została uregulowana w kilku księgach hipotecznych, ma prawo na swój jednostronny wniosek bez zgody dłużnika i niższych wierzycieli hipotecznych, przeprowadzić segregację tej pożyczki pomiędzy poszczególne nieruchomości, obciążone w stosunku do ich wartości szacunkowej, ustalonej przez instytucję dla celów tej segregacji.

Rozdział V.

Rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długów rolniczych z mocy samego prawa.

Art. 40. (1) Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się do długów rolniczych posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A i B, z wyjątkiem dzierżawców gospodarstw wiejskich, niepodlegających przepisom o ochronie drobnych dzierżawców.

(2) Ulgi z mocy samego prawa, wynikające z przepisów rozdziału niniejszego, nie tamują stosowania wobec tego samego długu przepisów rozdziałów II i III.

Art. 41. (1) Zapłatę długów, objętych przepisami rozdziału niniejszego, których płatność już nastąpiła lub nastąpi przed dniem 1 kwietnia 1935 r. ustala się w 28 równych ratach, płatnych w dniach 1 kwietnia i 1 października każdego roku, przyczem pierwsza z tych rat przypada na dzień 1 kwietnia 1935 r.

(2) Rozłożeniu na raty z mocy samego prawa podlegają

również długi, których terminy płatności ustalone zostały układami lub orzeczeniami urzędów rozjemczych, choćby terminy te następowały po dniu 1 kwietnia 1935 r.

(3) Rozłożenie na raty obejmuje kapitał długu oraz odsetki, prowizję, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r.

Art. 42. (1) Odsetki od długów, objętych przepisami rozdziału niniejszego, za czas od dnia 1 listopada 1934 r. — choćby już zasądzone lub ustalone orzeczeniem urzędu rozjemczego — obniża się do 3% w stosunku rocznym.

(2) Odsetki powyższe będą płatne zdołu przy ratach, ustalonych przepisem art. 41 ust. (1).

Art. 43. (1) W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego długi rolnicze posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A można będzie spłacać w całości lub w części, także przedterminowo, z tem, że każda zapłata gotowizną umarzać będzie 150% zapłaconej sumy.

(2) Jeżeli dług jest rozłożony na raty na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego, zapłata na zasadach ustępu poprzedzającego może być dokonana tylko wtedy, jeżeli suma wpłacona wynosi nie mniej niż półroczna rata. Zapłata taka może być zarachowana jedynie na całość długu, skutkiem czego nieuiszczone raty ulegają równomiernemu zmniejszeniu.

Art. 44. (1) Jeżeli istnienie lub wysokość długu nie są sporne, przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca na wniosek dłużnika lub wierzyciela wyda po wysłuchaniu stron zaświadczenie o wysokości rat i odsetek, płatnych w myśl przepisów rozdziału niniejszego.

(2) Zapłata rat i odsetek może nastąpić za pośrednictwem poczty.

Art. 45. (1) Wszelkie ulgi, przewidziane w rozdziale niniejszym, o ile dotyczą długów hipotecznie zabezpieczonych, rozciągają się również na osoby współzobowiązane z tytułu odpowiedzialności osobistej, a wszelkie zapłaty, dokonane w myśl tych przepisów, umarzają również zobowiązania dłużnika osobistego do wysokości umorzonego długu rzeczowego.

(2) Zabezpieczenie hipoteczne odsetek, obniżonych w myśl przepisów art. 42, wygasa dla tej ich części, o którą zostały obniżone.

(3) Ulgi w zakresie terminów spłaty i oprocentowania, przewidziane w rozdziale niniejszym, osiągają skutek z mocy samego prawa wobec stron i osób trzecich, nawet bez ujawnienia ich w wykazie hipotecznym. Ulgi te jednak mogą być ujawnione w wykazie hipotecznym na zgodny wniosek wierzyciela i dłuż-

nika lub na wniosek jednego z nich na podstawie zaświadczenia urzędu rozjemczego, stwierdzającego, że dług zabezpieczony hipotecznie objęty jest przepisami art. 41 i 42.

Art. 46. W przypadkach, gdy:

1) urząd rozjemczy, uwzględniając położenie majątkowe zarówno dłużnika jak i wierzyciela, uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług na warunkach dla wierzyciela korzystniejszych,

2) dług powstał z tytułu odszkodowania,

3) dłużnik pogarsza zabezpieczenie rzeczowe lub w inny sposób zmniejsza bezpieczeństwo wierzytelności. —

urząd rozjemczy ma prawo, na wniosek wierzycieli, według swego uznania:

a) orzec natychmiastową spłatę całego długu,
b) ustalić spłatę w terminach krótszych od przewidzianych w rozdziale niniejszym,

c) podwyższyć oprocentowanie długu jednak nie wyżej, niż do 4½% w stosunku rocznym,

d) zmniejszyć lub uchylić ulgi, przewidziane przy spłatach przedterminowych (art. 43).

Art. 47. (1) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy A nie zapłaci dwóch kolejno po sobie następujących rat wraz z płatnemi przy nich odsetkami, dług staje się natychmiast płatny w całości tylko wówczas, jeżeli wysokość rat ustalona została przez urząd rozjemczy bądź jego przewodniczącego (art. 44) lub sąd.

(2) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy B nie zapłaci dwóch kolejno po sobie następujących rat wraz z płatnemi przy nich odsetkami, dług staje się natychmiast płatny w całości.

(3) Urząd rozjemczy może jednak uchylić skutki zalegania z zapłatą, określone w ustępach poprzedzających, w przypadkach, gdy zaległości powstały bez winy dłużnika z powodu siły wyższej, która spowodowała czasową jego niewypłacalność.

Art. 48. Jeżeli zadłużenie posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B przewyższa 75% szacunku gospodarstwa według zrewidowanych norm szacunkowych instytucji kredytu długoterminowego (art. 21), urząd rozjemczy na wniosek osoby interesowanej uchyli zastosowanie przepisów rozdziału niniejszego w stosunku do tego posiadacza.

Rozdział VI.

Ulgi, przyznawane przez urzędy rozjemcze.

Art. 49. (1) W przypadkach, w których rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długu rolniczego nie następują z mocy samego prawa, urząd rozjemczy może:

1) ustalić termin lub terminy spłaty długu, także z rozłożeniem na raty, na okres czasu nieprzewyższający 14 lat,

2) obniżyć korzyści majątkowe za czas od 1 listopada 1934 roku do stopy nie niższej, niż 3%, lecz nie wyższej niż 4½% w stosunku rocznym.

(2) Spłata długu dzierżawcy gospodarstwa wiejskiego nie może być ustalona na podstawie ust. (1) na termin późniejszy, niż termin wygaśnięcia dzierżawy. W razie przedterminowego wygaśnięcia dzierżawy dług ten staje się płatny natychmiast z mocy samego prawa.

(3) W przypadkach przyznania ulg, określonych w ust. (1), przepisy art. 40 ust. (2), art. 41 ust. (3), art. 45 ust. (1) i (2) stosuje się analogicznie.

(4) Przepisów ust. (1) nie stosuje się:

1) do długów posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B, co do których uchylono zastosowanie przepisów rozdziału V (art. 48),

2) do długów posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C, których zadłużenie przewyższa normy, określone w art. 63.

Art. 50. (1) Jeżeli wierzyciel pobierał w gotowiźnie, przez włączenie do kapitału lub w innej postaci, korzyści majątkowe — tytułem procentu lub w innej formie — w stosunku wyższym, niż prawem dozwolone, urząd rozjemczy ustali kwoty nadmiernie pobrane lub zarachowane za okres od dnia 1 stycznia 1927 r., potrąci je od należności wierzyciela i ustali tę należność odpowiednio w mniejszej kwocie lub uzna ją za umorzoną, jeżeli skutkiem potrącenia okaże się w całości pokryta. Jeżeli roszczenia dłużnika z tytułu pobrania od niego nienależnych odsetek przewyższają roszczenia wierzyciela, dłużnik może poszukiwać przypadającej na jego rzecz różnicy przed właściwemi sądami.

(2) Przepisy ustępu poprzedzającego stosuje się również odpowiednio:

1) jeżeli dokument, znajdujący się w rękach wierzyciela, wydany został in blanco,

2) jeżeli udzielenie kredytu nastąpiło w drodze sprzedaży rzeczy ruchomych z obowiązkiem zapłaty ceny po upływie pewnego okresu czasu, przyczem z powodu odroczenia zapłaty cena została ustalona w kwocie niewspółmiernie wygórowanej.

(3) Uprawnienia z ustępów poprzedzających służą urzędowi rozjemczemu tylko wtedy, jeżeli zarzut lichwy pieniężnej nie został rozpatrzony w postępowaniu sądowem.

(4) Przeciwko nabywcy wierzytelności wekslowej lub hipotecznej postępowanie określone w ustępach poprzedzających może być jednak wszczęte wówczas tylko, jeżeli urząd rozjemczy ustali, że wierzyciel zbył tę wierzytelność w zamiarze obejścia przepisów rozporządzenia niniejszego lub w zamiarze uniknięcia zarzutów, wynikających ze stosunku osobistego.

(5) Nabywca wierzytelności, przeciwko któremu może być wszczęte postępowanie w trybie ustępów poprzedzających, może w razie obniżenia lub umorzenia jego wierzytelności wystąpić z regresem przeciwko swemu prawozbywcy przed właściwy sąd.

Art. 51. (1) Jeżeli koszty sądowe, egzekucyjne i adwokackie, poniesione przez wierzyciela, przewyższają łącznie 20% sumy zasądzonej tytułem kapitału i odsetek długu, urząd rozjemczy może obniżyć należności wierzyciela z tytułu tych kosztów, nie niżej jednak, niż do 20% powyższej zasądzonej sumy. Przepis ten nie stosuje się, jeżeli koszty wzrosły skutkiem złośliwego działania dłużnika.

(2) Suma, o którą zostały obniżone koszty już uiszczone przez dłużnika, ulega zarachowaniu na należności wierzyciela, w żadnym jednak razie dłużnikowi nie służy roszczenie o jej zwrot.

(3) Przepisy art. 50 ust. (4) i (5) stosuje się analogicznie.

Art. 52 (1) Urząd rozjemczy może uznać za nieistniejące umowy dzierżawy, przedwstępne umowy sprzedaży, lub umowy sprzedaży nieruchomości ziemskiej, zawarte dla zabezpieczenia lub spłacenia kredytu, jeżeli z okoliczności sprawy domniemywać można, że wierzyciel udzielił kredytu w zamiarze uzyskania posiadania tej nieruchomości.

(2) W przypadkach, gdy nieruchomość została oddana w posiadanie wierzyciela, urząd rozjemczy, uznając umowę za nieistniejącą, może orzec jego eksmisję.

(3) Jeżeli tytuł dłużny był zwrócony dłużnikowi, urząd rozjemczy może uzależnić uznanie umowy za nieistniejącą od wystawienia nowego tytułu dłużnego, lub też może zastąpić ten tytuł swojem orzeczeniem (wierzytelność restytuowana). Wie-

rzytelność restytuowana podlega przepisom rozporządzenia niniejszego.

(4) Jeżeli wierzyciel po nabyciu nieruchomości obciążył ją prawami rzeczowemi na rzecz osób trzecich, prawa te mogą być z wykazu hipotecznego wykreślone na mocy orzeczenia urzędu rozjemczego, uznającego umowę nabycia nieruchomości za nieistniejącą. Jednocześnie urząd rozjemczy może zabezpieczyć na wierzytelności restytuowanej wykreślone prawa rzeczowe. Osobom trzecim, których prawa rzeczowe są przedmiotem postępowania, określonego w ustępie niniejszym, służą prawa strony.

Art. 53. (1) Urząd rozjemczy może — stosownie do zmienionych warunków ekonomicznych — obniżać długi z tytułu działów rodzinnych i spadkowych, dokonanych w odniesieniu do gospodarstw wiejskich w okresie od dnia 1 stycznia 1926 r. do dnia 1 lipca 1932 r. stosując w miarę możności zasady art. 54.

(2) We wniosku o wszczęciu postępowania, określonego w ustępie poprzedzającym, dłużnik powinien pozwać wszystkich wierzycieli z tytułu działu.

(3) Wniosek o obniżenie długu na podstawie ustępów poprzedzających może być wniesiony w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(4) W razie obniżenia długu, urząd rozjemczy ustali w tem samem orzeczeniu czy i w jakim zakresie pozostaną w mocy w stosunku do tego długu przepisy rozdziałów II i V; jeżeli urząd rozjemczy orzeknie, że przepisy rozdziału V o obniżeniu oprocentowania i rozłożeniu na raty długu tracą moc, do długu stosuje się przepisy art. 49.

Art. 54. (1) Urząd rozjemczy może obniżać długi z tytułu reszty ceny kupna nieruchomości ziemskich, jeżeli czynność prawna, ustalająca cenę sprzedaży, została dokonana w okresie od dnia 1 stycznia 1926 r. do dnia 1 lipca 1932 r.

(2) W tym celu urząd rozjemczy ustali jaka suma została zapłacona dotychczas przez nabywcę, wliczając do niej zarówno wpłaty w gotowiźnie jak i długi oraz inne obciążenia przejęte przez nabywcę do zapłaty. Na podstawie powyższego ustalenia oraz umówionej ceny sprzedaży urząd rozjemczy obliczy, za jaką idealną część nieruchomości zapłata już w całości nastąpiła, poczem urząd rozjemczy dokona oszacowania nieruchomości według bieżących cen rynkowych, ustali zgodnie z tem oszacowaniem wartość idealnej części nieruchomości, za którą zapłata jeszcze nie nastąpiła, i obniży resztę ceny kupna do wysokości tej wartości.

(3) W razie obniżenia długu, przepisy art. 53 ust. (3) i (4) stosuje się analogicznie.

(4) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się bez względu na to, czy nabyte grunty znajdują się we władaniu pierwotnych nabywców, czy też ich prawnych następców. Stosowaniu przepisów artykułu niniejszego nie przeszkadza również odstąpienie praw do reszty ceny sprzedażnej i innych wierzytelności osobom trzecim.

(5) W przypadkach, gdy urząd rozjemczy orzekać będzie o obniżeniu reszty ceny kupna z tytułu nabycia nieruchomości ziemskich w drodze parcelacji, kierować się będzie zasadami następującemi:

1) jeżeli nabywca działek z parcelacji nieruchomości ziemskiej przejął do zapłaty na poczet ceny sprzedażnej długi sprzedawcy, lub też gdy w wykonaniu segregacji przeniesiono na nabytą działkę długi hipoteczne, ciążące na rozparcelowanej nieruchomości, długi te nie będą zaliczane do sumy wpłaconej dotychczas przez nabywcę,
2) jeżeli całkowita suma bonifikaty, ustalona przez urząd rozjemczy, będzie przewyższała resztę ceny kupna, należną sprzedawcy działki, to o kwotę nadwyżki obniża się jeszcze wszystkie długi wymienione w punkcie pierwszym ustępu niniejszego z wyjątkiem wierzytelności Skarbu Państwa, banków państwowych i instytucyj kredytu długoterminowego; obniżka poszczególnych długów nastąpi wówczas proporcjonalnie do ich wysokości,
3) oszacowania nieruchomości ziemskich, nabytych w drodze parcelacji, należy dokonać z uwzględnieniem norm szacunkowych, przyjętych przez władze ziemskie przy parcelacji, prowadzonej przez te władze,
4) spłata obniżonej reszty ceny kupna rozkłada się na raty, płatne w ciągu dwunastoletniego okresu, następującego po upływie trzech lat od orzeczenia urzędu rozjemczego. Oprocentowanie, przewyższające 3% w stosunku rocznym, ustala się na 3% w stosunku rocznym.

Art. 55. (1) Jeżeli dłużnik wniósł o obniżenie reszty ceny kupna (art. 54), wierzyciel może złożyć wniosek o rozwiązanie umowy sprzedaży i przeprowadzenie rozrachunku z tego tytułu.

(2) Urząd rozjemczy może zabezpieczyć taki wniosek przez wniesienie odpowiedniego ostrzeżenia do wykazu hipotecznego i przez mianowanie nadzorcy. Do nadzorcy i zakresu zarządu dłużnika stosuje się analogicznie przepisy art. 76 i 89.

(3) Przed wydaniem orzeczenia urząd rozjemczy wyznaczy jednego lub kilku biegłych z pośród osób zaproponowanych zgodnie przez strony, a w braku zgody stron, według swego wyboru

(4) W sprawozdaniu swojem biegły powinien podać:

1) opinję o rozmiarze obniżenia reszty ceny kupna, które byłoby konieczne dla uzdrowienia finansowego gospodarstwa,
2) opinję, czy i w jakiej mierze rozwiązanie umowy sprzedaży może wpłynąć na uzdrowienie gospodarstwa pod względem finansowym i produkcyjnym,
3) szczegółowy projekt rozrachunku na przypadek rozwiązania umowy sprzedaży.

(5) Jeżeli urząd rozjemczy postanowi rozwiązać umowę, wówczas w tem samem orzeczeniu postanowi o eksmisji dłużnika i jej terminie oraz o ostatecznym rozrachunku pomiędzy stronami. Przy ustalaniu rozrachunku urząd rozjemczy może przyznać wierzycielowi przynależności gospodarstwa (nieruchomości z przeznaczenia, przynależności gruntu), zastosować do powstałej w wyniku rozrachunku należności dłużnika przepisy art. 49 i zabezpieczyć te należności na nieruchomości.

(6) Przepisów ustępów poprzedzających nie stosuje się do reszty ceny kupna, powstałej przy sprzedaży nieruchomości ziemskiej w drodze parcelacji.

Art. 56. Przepisy art. 54 ust. (5) stosuje się odpowiednio w przypadkach nabycia działek przez b. czynników, b. wolnych ludzi i długoletnich dzierżawców w województwach wschodnich na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr. 24, poz. 254), zmienionej ustawą z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 268).

Art. 57. (1) Urząd rozjemczy może orzec na okres nie dłuższy, niż 24 miesiące, licząc od daty orzeczenia, odpowiednie zmniejszenie czynszu dzierżawnego, gdy ten jest nadmierny w stosunku do zmienionych warunków gospodarczych. Zmniejszenie to może również dotyczyć zaległego czynszu za okres lat gospodarczych 1932/33 i 1933/34.

(2) Co do zaległego czynszu dzierżawnego, należnego za czas do dnia 1 lipca 1933 r., urząd rozjemczy może zastosować przepisy art. 49.

(3) W razie wygaśnięcia lub rozwiązania umowy dzierżawy, urząd rozjemczy na wniosek dzierżawcy może przekazać właścicielowi w całości lub w części inwentarz martwy i żywy dzierżawcy, znajdujący się na dzierżawionej nieruchomości, na pokrycie należności właściciela od dzierżawcy według oszacowania, uwzględniającego ceny z okresu nabycia przez dzierżawcę powyższych inwentarzy.

(4) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się także w przypadkach, gdy właścicielami nieruchomości wydzierżawionych są osoby lub instytucje, wymienione w art. 6 ust. (1) pkt. 2) do 10).

(5) W razie obniżenia czynszu dzierżawnego, przepisy art. 53 ust. (3) i (4) stosuje się analogicznie.

Art. 58. Urząd rozjemczy może postanowić przedterminowe rozwiązanie umowy dzierżawnej w całości lub części, za odpowiedniem odszkodowaniem, które będzie uiszczone lub należycie zabezpieczone przed opuszczeniem dzierżawy, jeżeli rozwiązanie to będzie nieodzownym warunkiem zastosowania ustawy z dnia 12 marca 1932 r., o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 55, poz. 423).

Art. 59. (1) Urząd rozjemczy może na wniosek każdej osoby interesowanej orzec o pozorności czynności prawnej, stanowiącej tytuł zabezpieczeń hipotecznych na nieruchomości ziemskiej, oraz zarządzić wykreślenie z wykazu hipotecznego odpowiednich wpisów.

(2) Urząd rozjemczy może również na wniosek każdej osoby interesowanej orzec o pozorności umowy dzierżawy nieruchomości ziemskiej.

Art. 60. (1) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego dług swój zabezpieczy hipotecznie w części lub całości w granicach 75% wartości nieruchomości, urząd rozjemczy ograniczy odpowiedzialność poręczycieli do sumy długu hipotecznie w tych granicach niezabezpieczonej.

(2) Na wniosek poręczyciela urząd rozjemczy może mocą swego orzeczenia ustanowić zabezpieczenie długu w całości lub w części na nieruchomości, należącej do dłużnika głównego. Orzeczenie to jest tytułem dla ujawnienia zabezpieczenia w wykazie hipotecznym.

(3) Jeżeli za dług poręczyło kilka osób solidarnie lub niepodzielnie, urząd rozjemczy może ustalić, którzy z poręczycieli są wypłacalni i w przypadku udzielenia przez poręczyciela wypłacalnego zabezpieczenia hipotecznego, mieszczącego się w granicach 75% wartości nieruchomości, a obejmującego kwotę, która wypadnie z podziału długu przez liczbę poręczycieli wypłacalnych, ograniczy odpowiedzialność tego poręczyciela — zarówno wobec wierzyciela jak i z tytułu regresu między poręczycielami — do powyższej kwoty. Odpowiedzialność poręczycieli, którzy nie udzielili zabezpieczenia, nie ulega zmianie.

(4) Przepisy ustępów poprzedzających obowiązują bez względu na to, w jakiej formie prawnej poręczenie było udzielone.

Art. 61. Urząd rozjemczy mając na uwadze, aby bezpieczeństwo długu w okresie odroczenia nie uległo zmniejszeniu, powinien w miarę możności uzależnić odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty długu od dopełnienia przez dłużnika określonych

w orzeczeniu warunków, bądź od odpowiedniego zabezpieczenia długu; w szczególności, jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są należności współmałżonka posiadacza gospodarstwa wiejskiego, urząd rozjemczy uzależni udzielenie ulgi od ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego przez współmałżonka; nie dotyczy to przypadków, gdy małżonkowie nie żyją we wspólności małżeńskiej na mocy prawomocnego orzeczenia.

Art. 62. Urząd rozjemczy może orzekać na podstawie przepisów rozdziału niniejszego także w przypadkach, gdy dług nie jest jeszcze płatny.

Rozdział VII.

Postępowanie układowe i likwidacyjne.
Oddział I. Przepisy wstępne.

Art. 63. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C, jeżeli ich zadłużenie w stosunku do wartości ich majątku przewyższa: w gospodarstwach grupy B — 75%, w gospodarstwach grupy C o obszarze od 500 do 1000 ha — 50%, o obszarze od 1000 do 2000 ha — 40% i o obszarze powyżej 2000 ha — 30%.

Art. 64. Ilekroć przepisy rozdziału niniejszego przewidują oszacowanie majątku dłużnika, za podstawę do oszacowania nieruchomości ziemskiej należy przyjąć normy zrewidowanego regulaminu szacunkowego właściwej terytorjalnie instytucji ziemskiego kredytu długoterminowego (art. 21).

Art. 65. Postępowanie układowe obejmuje cały majątek dłużnika, postępowanie likwidacyjne — tylko jego gospodarstwo wiejskie.

Art. 66. (1) Do orzekania w sprawach postępowania układowego i likwidacyjnego powołany jest urząd rozjemczy. Zespół orzekający składa się z przewodniczącego lub jego zastępcy oraz 4 członków: 1) ławnika, którego głównym zawodem jest gospodarka wiejska, 2) ławnika, będącego delegatem Ministra Skarbu, 3) ławnika, będącego delegatem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych i 4) ławnika z pośród innych członków urzędu rozjemczego.

(2) Przewodniczącym zespołu orzekającego powinien być sędzia, członkami zaś w miarę możności osoby, posiadające wykształcenie prawnicze.

Art. 67. Wszelkie czynności prawne, związane z postępowaniem układowem i likwidacyjnem mogą być dokonywane w imieniu nieletnich lub pozbawionych zdolności prawnej przez ich prawnych przedstawicieli na zasadzie zezwolenia rady fa-

milijnej lub władzy opiekuńczej bez względu na odmienne przepisy poszczególnych ustaw cywilnych.

Art. 68. (1) Przepisów art. 4, 5, 6 ust. (1), (2) i (3), art. 7 i 9 nie stosuje się w postępowaniu układowem i likwidacyjnem.

(2) W postępowaniu tem stosuje się — w braku odmiennych przepisów szczególnych — ogólne przepisy o postępowaniu przed urzędami rozjemczemi do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Oddział II. Postępowanie układowe.

Art. 69. Posiadacze gospodarstw wiejskich, którzy bądź skorzystali z ulg, przewidzianych w rozdziałach poprzedzających, bądź z ulg tych nie skorzystali z uwagi na stopień zadłużenia lub z powodu innych okoliczności — a którzy zaprzestali płacenia swoich zobowiązań prywatno-prawnych lub publiczno-prawnych, mogą być poddani postępowaniu układowemu na zasadach przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 70. (1) Otwarcie postępowania układowego może nastąpić: 1) na wniosek dłużnika, 2) na wniosek wierzyciela, który przedstawi tytuł wykonawczy, 3) na wniosek władzy skarbowej, jeżeli dłużnik zalega z płaceniem podatków i opłat państwowych lub innych zobowiązań publiczno-prawnych co najmniej za okres roku.

(2) Wniosek o otwarcie postępowania układowego może być złożony tylko w okresie trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 71. (1) Wniosek o otwarcie postępowania układowego powinien być uzasadniony i poparty dowodami, stwierdzającemi stan majątkowy dłużnika.

(2) W przypadkach, gdy wniosek zgłasza wierzyciel lub władza skarbowa, do wniosku powinien być dołączony tytuł wykonawczy. Jeżeli wnioskodawca nie może dostarczyć dostatecznych dowodów co do stanu majątkowego dłużnika, urząd rozjemczy może zażądać złożenia potrzebnych dowodów od dłużnika w terminie oznaczonym.

(3) Zależnie od okoliczności sprawy urząd rozjemczy może zażądać od wierzyciela złożenia kaucji w wysokości do 5.000 zł., pod rygorem pozostawienia wniosku wierzyciela bez rozpatrzenia.

Art. 72. (1) Przewodniczący urzędu rozjemczego może zarządzić wpisanie w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika ostrzeżeń o zgłoszeniu wniosku o otwarcie postępowania

układowego oraz może wydać postanowienie o zawieszeniu egzekucji z majątku dłużnika.

(2) Postanowienie urzędu o zawieszeniu egzekucji nie może dotyczyć egzekucji należności publiczno-prawnych, Banku Akceptacyjnego, Sp. Akc., oraz instytucyj kredytu długoterminowego.

Otwarcie postępowania.

Art. 73. (1) Orzeczenie urzędu rozjemczego o otwarciu postępowania układowego powinno być wydane w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania w urzędzie wniosku.

(2) Przed wydaniem orzeczenia o otwarciu postępowania urząd rozjemczy ustali wartość majątku dłużnika oraz sumę jego zadłużenia.

Art. 74. (1) Jeżeli wniosek jest oczywiście nieuzasadniony, odrzucenie wniosku może nastąpić bez przesłuchania stron.

(2) Urząd rozjemczy odrzuci wniosek, jeżeli uzna: 1) że niema podstaw prawnych do otwarcia postępowania układowego, 2) że wierzytelność wnioskodawcy może być zaspokojona bez przeprowadzenia postępowania układowego i 3) jeżeli wartość gospodarstwa wiejskiego dłużnika nie przewyższa 1/3 szacunku całego jego majątku i dłużnik podlega przepisom o postępowaniu upadłościowem.

Art. 75. (1) W orzeczeniu o otwarciu postępowania układowego urząd rozjemczy wyznaczy dłużnikowi i wierzycielom okres nie dłuższy niż sześciomiesięczny do powzięcia uchwały w sprawie zawarcia układu (art. 84), pod rygorem zarządzenia likwidacji gospodarstwa wiejskiego dłużnika.

(2) Orzeczenie o otwarciu postępowania układowego urząd rozjemczy ogłosi w gazecie urzędowej oraz w jednym dzienniku poczytnym i zarządzi wpisanie ostrzeżeń o otwarciu postępowania w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika.

(3) Od chwili wpisania w księdze hipotecznej ostrzeżenia o otwarciu postępowania aż do jego wykreślenia zbycie lub obciążenie nieruchomości nie może nastąpić bez zezwolenia przewodniczącego urzędu rozjemczego.

(4) Otwarcie postępowania układowego nie zawiesza biegu procesów rozpoczętych i nie tamuje możności wszczynania przeciwko dłużnikowi nowych spraw sądowych. Koszty procesu sądowego obciążają powoda, jeżeli pretensja została w całości wpisana na listę wierzycieli.

(5) Z chwilą otwarcia postępowania układowego egzekucja przeciwko dłużnikowi nie może być wszczęta, a wszczęta ulega zawieszeniu. Przepis ten stosuje się również do postępowania,

przewidzianego w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 658).

Art. 76. (1) Równocześnie z otwarciem postępowania układowego przewodniczący urzędu rozjemczego mianuje jednego lub kilku nadzorców. Jeżeli czynności nadzoru ma wykonywać kilka osób, należy ściśle ustalić zakres praw i obowiązków każdej z nich.

(2) Do czynności nadzorcy należy nadzór nad zarządem majątku dłużnika oraz przeprowadzenie czynności wstępnych poprzedzających układ, a w szczególności sprawdzenie wierzytelności, sporządzenie listy wierzytelności i projektu układu z wierzycielami.

(3) Od daty otwarcia postępowania układowego dłużnik nie może bez zgody nadzorcy rozporządzać swym majątkiem ani zaciągać zobowiązań o ile to przekracza zakres zwykłego zarządu. Czynności prawne, zdziałane wbrew temu przepisowi, będą w stosunku do wierzycieli bezskuteczne, jeżeli strona druga wiedziała, że dłużnik przekroczył granicę zwykłego zarządu, a nadzorca nie udzielił na to zezwolenia lub temu się sprzeciwił.

(4) Jeżeli dłużnik utrudnia nadzorcy spełnianie prawidłowego nadzoru lub działa na szkodę wierzycieli, przewodniczący urzędu rozjemczego może odebrać dłużnikowi całkowity lub częściowy zarząd majątkiem i przekazać zarząd ten nadzorcy.

(5) Zobowiązania, zaciągnięte za zezwoleniem nadzorcy lub niewymagające takiego zezwolenia, jak również zobowiązania, zaciągnięte przez nadzorcę (ust. 4), nie podlegają postępowaniu układowemu i powinny być wykonane w pełnej wysokości.

Sprawdzanie wierzytelności.

Art. 77. (1) Zgłoszenie wierzytelności powinno nastąpić w terminie, wyznaczonym przez nadzorcę do sprawdzenia. W zgłoszeniu należy wymienić wierzytelności i przedstawić dowody.

(2) Wierzyciele osobiści, którzy nie zgłoszą w terminie swych roszczeń, tracą prawo wpisania na listę wierzytelności, jeżeli ich wierzytelności nie będą wpisane na tę listę na zasadzie przepisu art. 79.

Art. 78. Potrącenie długów wzajemnych między dłużnikiem a wierzycielem jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel:

1) stał się dłużnikiem po dacie otwarcia postępowania układowego,

2) będąc dłużnikiem, stał się wierzycielem po tej dacie przez nabycie w drodze przelewu lub indosu wierzytelności, powstałej przed otwarciem postępowania układowego. Potrącenie jednak będzie możliwe, jeżeli nabycie nastąpiło wskutek zapłacenia długu, za który nabywca odpowiadał osobiście albo pewnemi przedmiotami majątkowemi, i jeżeli odpowiedzialność nabywcy za dług powstała przed datą zgłoszenia w urzędzie rozjemczym wniosku o otwarcie postępowania układowego.

Art. 79. (1) W wyniku sprawdzenia należy wpisać na listę wierzytelności, zabezpieczone wpisem hipotecznym, oraz wierzytelności, które oparte są bądź na wpisach w prawidłowo prowadzonych księgach dłużnika, bądź na tytułach bezspornych, bądź też są wymienione w spisie wierzycieli i nie budzą wątpliwości, chociażby nie było zgłoszenia ze strony samego wierzyciela. Do kapitału dopisuje się odsetki do dnia otwarcia postępowania układowego.

(2) Wierzytelności warunkowe oraz wierzytelności, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, będą również wpisane na listę.

(3) Należności, pochodzące z działów rodzinnych, będą wpisane na listę w wysokości, ustalonej zgodnie z art. 53.

(4) Nadzorca odmówi wpisania na listę: wierzytelności, zaprzeczonych przez dłużnika, wierzytelności spornych lub co do których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że są pozorne, oraz należności współmałżonka dłużnika, żyjącego z nim we wspólności małżeńskiej.

Art. 80. (1) Lista wierzytelności powinna być ustalona w następującym porządku:

1) należności i wierzytelności, posiadające w myśl przepisów art. 800 Kodeksu Postępowania Cywilnego pierwszeństwo przed wierzytelnościami, zabezpieczonemi hipotecznie,

2) wierzytelności instytucyj kredytu długoterminowego,

3) wierzytelności, zabezpieczone wpisem do księgi hipotecznej lub zastawem na nieruchomości,

4) wszystkie inne wierzytelności.

(2) Lista wierzytelności będzie wyłożona w urzędzie rozjemczym w ciągu 20 dni od daty ogłoszenia w dzienniku poczytnym o wyłożeniu listy. Osoby interesowane mogą zaskarżyć postanowienie nadzorcy co do wpisania lub odmowy wpisania na listę do przewodniczącego urzędu rozjemczego. Przewodniczący urzędu rozjemczego zarządzi wpisanie bądź wykreślenie całości lub części wierzytelności, jeżeli osoba interesowana dosta-

tecznie uprawdopodobni swoje żądanie. Od postanowienia przewodniczącego urzędu rozjemczego niema środka odwoławczego.

(3) Postanowienie to nie pozbawia osób interesowanych prawa wniesienia pozwu na zasadach ogólnych.

(4) Wpisanie wierzytelności na listę uprawnia wierzyciela do udziału w postępowaniu układowem i określa sumę, z którą może uczestniczyć w zgromadzeniu wierzycieli.

Projekt układu i zgromadzenie wierzycieli.

Art. 81. (1) Projekt układu może przewidywać:

1) odroczenie terminów płatności lub rozłożenie na raty sumy długu,
2) zmniejszenie sumy długu i jego oprocentowania,
3) parcelację całości lub części majątku,
4) spłatę długów listami zastawnemi,
5) przejęcie przez wierzycieli oznaczonego obszaru gospodarstwa dłużnika na pokrycie całości lub części długu,
6) sprzedaż całości lub części majątku z wolnej ręki,
7) segregację długów hipotecznych,
8) rozwiązanie umowy dzierżawnej w całości lub części, jeżeli nieruchomość dłużnika jest wydzierżawiona,
9) zabezpieczenie wykonania układu.

(2) Projekt układu nie może zawierać żadnych postanowień w stosunku do jakichkolwiek należności instytucyj kredytu długoterminowego bez zgody tych instytucyj

(3) Bez zgody wierzycieli nie może nastąpić obniżenie wszelkich należności publiczno-prawnych, należności z tytułu umowy o pracę i należności kapitałowych, pochodzących z przerachowania na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213).

(4) Postanowienia układu mogą przewidywać warunki różne dla poszczególnych kategoryj wierzytelności w zależności od stopnia ich zabezpieczenia, przyczem sumy, mieszczące się w pierwszej połowie szacunku nieruchomości, mogą być obniżone w stopniu niższym, niż zabezpieczone na dalszych miejscach hipotecznych.

(5) Jeżeli propozycje układowe mają dotyczyć przejęcia przez wierzycieli oznaczonego obszaru gospodarstwa (ust. (1) pkt. 5), nadzorca powinien zwrócić się do wojewody o udzielenie opinji co do racjonalności wydzielanych jednostek rolnych lub leśnych oraz co do kwalifikacyj osobistych wierzycieli, przejmujących grunty, do należytego prowadzenia gospodarstwa.

Nieudzielenie przez wojewodę opinji w ciągu trzech tygodni uważa się za wyrażenie zgody.

Art. 82. (1) Zgromadzenie wierzycieli zwołuje nadzorca na termin, oznaczony w porozumieniu z przewodniczącym urzędu rozjemczego, nie później jednak, niż w 6 tygodni od ostatniego terminu sprawdzenia wierzytelności. Jednocześnie z zawiadomieniem o terminie należy przesłać wierzycielom i dłużnikowi projekt układu.

(2) Zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy przewodniczący urzędu rozjemczego.

(3) Głosowanie wierzycieli odbywa się z listy obecności, do której wpisuje się również osoby, oddające swój głos na piśmie.

Art. 83. (1) Każdy wierzyciel będzie rozporządzał ilością głosów, zależną od wysokości jego należności oraz współczynnika, przyznanego tej kategorji wierzycieli, do której należy.

(2) Współczynnik ten wynosi:

jeżeli wierzytelność mieści się w 50% szacunku nieruchomości — 4;

jeżeli wierzytelność mieści się w 50— 75% szacunku nieruchomości — 3;

jeżeli wierzytelność mieści się w 75 — 100% szacunku nieruchomości — 2;

jeżeli wierzytelność mieści się w powyżej 100% szacunku nieruchomości — 1.

(3) Wierzyciele, mieszczący się w poszczególnych kategorjach, powinni być traktowani równomiernie.

Art. 84. (1) Układ dochodzi do skutku na mocy uchwały, powziętej większością 3/5 oddanych głosów, jeżeli wypowie się za nim co najmniej 1/4 obecnych wierzycieli.

(2) Układ, przyjęty przez wierzycieli, wymaga zatwierdzenia przez urząd rozjemczy, który orzeka po wysłuchaniu osób, których wyjaśnienia uważa za potrzebne, i po przeprowadzeniu potrzebnych dowodów.

Art. 85. (1) Urząd rozjemczy odmówi zatwierdzenia projektu:

1) jeżeli projekt układu w całości lub części niezgodny jest z przepisami prawa,
2) jeżeli postępowanie, poprzedzające przyjęcie projektu układu, zawiera uchybienia, mogące mieć istotny wpływ na przebieg postępowania,
3) jeżeli w przypadkach, przewidzianych w art. 81 ust. (1) pkt. 5), wykonanie układu byłoby sprzeczne z opinją wojewody (art. 81 ust. (5)),

4) jeżeli urząd uzna, że nie zostały wykorzystane możliwości parcelacji (art. 81 ust. (1) pkt. 3)).

(2) Jeżeli urząd rozjemczy uzna, że stanowisko wierzycieli, którzy głosowali przeciwko układowi, lub zarzuty dłużnika są uzasadnione, wówczas może bądź sam prostować w uchwalonym projekcie układu uchybienia mniejszej wagi, bądź może polecić nadzorcy zwołanie ponownego zgromadzenia wierzycieli w celu usunięcia uchybień postępowania lub przeprowadzenia odpowiednich zmian w projekcie układu.

Art. 86. (1) Grunty, przejęte przez wierzycieli prywatnych (art. 81 ust. (1) pkt. 5)), stanowić będą odrębne nieruchomości w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1); właścicielom ich służyć będzie prawo do oddzielnych wyłączeń na zasadzie art. 4 i 5 tejże ustawy. Do przeniesienia prawa własności nieruchomości, przyjętych przez wierzycieli w drodze układu, nie stosuje się przepisów o obrocie nieruchomościami ziemskiemi.

(2) W razie parcelacji całości lub części majątku stosuje się art. 3 — 9 ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 55, poz. 423) z tem, że wpłaty nabywców na poczet ceny nabycia mogą być składane również do depozytu w komunalnych kasach oszczędności, a wszelkie należności będą zaspakajane z tych wpłat w kolejności, przewidzianej w układzie, oraz przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. w sprawie segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich, parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 55, poz. 424).

(3) Jeżeli nabywca ziemi z parcelacji, przeprowadzanej w wykonaniu układu, daje dodatkowe zabezpieczenie przejmowanego długu na własnym majątku w stopniu co najmniej odpowiadającym zabezpieczeniu dotychczasowemu, będzie miał prawo nabycia z parcelacji odpowiednio większego obszaru ziemi bądź prawo odpowiedniego zmniejszenia wysokości spłaty gotówkowej. Wierzyciel w takim przypadku obowiązany jest takie zabezpieczenie przyjąć. Dług w ten sposób zabezpieczony może być skonwertowany według przepisów rozdziału III.

(4) Jeżeli przy parcelacji, przeprowadzonej w wykonaniu układu, nabywcy działek uzyskają kredyt długoterminowy z instytucji, emitującej listy zastawne, wówczas uzyskane listy zastawne powinny być przyjmowane przez wszystkich wierzycieli dłużnika według wartości nominalnej.

Art. 87. (1) Układ, zatwierdzony przez urząd rozjemczy, obowiązuje wszystkich wierzycieli, wpisanych na listę, nie wy-

łączając tych, którzy nie brali udziału w zgromadzeniu wierzycieli. Wierzyciele niewpisani na listę nie mają prawa zaskarżać układu ani nie mają prawa do wartości, przekazanych na mocy układu wierzycielom na listę wpisanym. Postanowienia układu, przewidziane w art. 81 ust. (1) pkt. 1), 2) i 3), obowiązują również wierzycieli niewpisanych, a urząd rozjemczy może przewidzieć w stosunku do nich wszelkie ograniczenia, mające na celu umożliwienie wykonania układu w stosunku do wierzycieli wpisanych.

(2) Wypis orzeczenia, zatwierdzającego układ, łącznie z częściowym wypisem ostatecznej listy wierzytelności oraz z wypisem zatwierdzonego układu stanowi tytuł egzekucyjny; w szczególności może być ujawniona na tej podstawie w księgach hipotecznych segregacja długów hipotecznych.

(3) W przypadku zatwierdzenia układu, urząd rozjemczy zarządzi wykreślenie ostrzeżeń o postępowaniu układowem w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika, a równocześnie zarządzi wpisanie zabezpieczeń hipotecznych, w układzie przewidzianych.

Art. 88. (1) Na skutek skargi wierzyciela urząd rozjemczy może w przypadku ustalenia, że dłużnik swych zobowiązań układowych nie wykonywa lub działa w złej wierze, unieważnić układ z wyjątkiem tej jego części, która dotyczy udzielonego wierzycielom zabezpieczenia. W tym celu urząd rozjemczy zarządzi rozprawę w obecności dłużnika z wezwaniem wierzycieli przez ogłoszenie.

(2) Skutkiem unieważnienia układu dłużnik będzie pozbawiony jego dobrodziejstw. Kwoty, wypłacone poszczególnym wierzycielom zgodnie z warunkami układu, nie ulegają w tym przypadku zwrotowi, lecz będą zarachowane na poczet ich pełnych należności.

Art. 89. Ministrowie Sprawiedliwości, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określą w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady postępowania układowego, a w szczególności ustalą:

1) załączniki oraz dane, które wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku o otwarcie postępowania układowego,

2) szczegółowy zakres uprawnień i obowiązków oraz wynagrodzenie nadzorcy,

3) zasady sprawdzania wierzytelności, przygotowania projektu układu, zwoływania zgromadzenia wierzycieli oraz sposób przeprowadzenia tego zgromadzenia,

4) sposób dokonywania ogłoszeń,

5) koszty postępowania.

Oddział III. Postępowanie likwidacyjne.

Art. 90. Likwidacja gospodarstwa wiejskiego nastąpi w drodze przymusowej:

1) jeżeli w terminie, wyznaczonym do zawarcia układu w postępowaniu układowem, układ nie został zawarty,

2) jeżeli układ nie został zatwierdzony,

3) jeżeli układ został unieważniony.

Art. 91. O wszczęciu postępowania likwidacyjnego orzeka urząd rozjemczy.

Art. 92. O wszczęciu postępowania likwidacyjnego urząd rozjemczy ogłosi w gazecie urzędowej i w jednym dzienniku poczytnym, nadto zarządzi wpisanie odpowiedniej wzmianki w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika. Odpis orzeczenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego należy doręczyć dłużnikowi.

Art. 93. (1) Likwidacja odbywa się przez sprzedaż nieruchomości, wchodzących w skład gospodarstwa wiejskiego, w drodze egzekucji, według przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego ze zmianami, wynikającemi z rozdziału niniejszego.

(2) Opis i oszacowanie nieruchomości powinny być dokonane najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty otrzymania przez komornika orzeczenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego; oszacowanie nieruchomości przyjęte będzie do protokółu w wysokości szacunku, ustalonego w postępowaniu układowem.

(3) Licytacja nie może być wyznaczona na termin późniejszy, niż w dwa miesiące od daty ukończenia opisu i oszacowania.

(4) Do licytacji w pierwszym terminie mogą stanąć tylko te osoby, które wykażą się zaświadczeniem wojewody o posiadaniu kwalifikacyj osobistych do należytego prowadzenia gospodarstwa.

Art. 94. (1) Wysokość ceny wywołania powinna obejmować należności uprzywilejowane oraz należności instytucyj kredytu długoterminowego; nie może być jednak niższą od sumy, stanowiącej 50% szacunku gospodarstwa, będącego przedmiotem likwidacji w pierwszym terminie licytacji, a 30% tegoż szacunku — w drugim terminie licytacji.

(2) Jeżeli nieruchomość obciążona jest należnościami uprzywilejowanemi i instytucyj kredytu długoterminowego, przystępujący do licytacji powinien złożyć rękojmię licytacyjną w wysokości, pokrywającej co najmniej należności uprzywilejowane i raty zaległe i bieżące instytucyj kredytu długoterminowego. Część rękojmi co najmniej w wysokości, pokrywającej

należności uprzywilejowane z umów o pracę, powinna być złożona w gotówce. Rozporządzenie Ministra Skarbu określi, w jakich rozmiarach może być złożona rękojmia w papierach wartościowych oraz w jakich papierach wartościowych i po jakim kursie.

Art. 95. (1) Cena przybicia, niepokryta przez rękojmię licytacyjną, może być uiszczona przez nabywcę, w ciągu sześciu tygodni od uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu, papierami państwowemi lub listami zastawnemi instytucyj kredytu długoterminowego, które oznaczy rozporządzenie Ministra Skarbu.

(2) Skarbowi Państwa i Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo pierwokupu nieruchomości po cenie licytacyjnej, przyczem cena nabycia z wyjątkiem tej jej części, która powinna być zapłacona w gotówce (art. 94 ust. (2)) będzie mogła być zapłacona papierami wartościowemi, przewidzianemi w ust. (1). Prawo pierwokupu gaśnie po upływie trzech tygodni od uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu.

(3) Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych może przyznać prawo pierwokupu również innym instytucjom, których zadaniem jest akcja parcelacyjna.

(4) Rozporządzenie Ministra Skarbu ustalać będzie kursy papierów wartościowych, po jakich będzie można uiszczać cenę licytacyjną.

Art. 96. (1) Z wypłaconej rękojmi będą pokryte w gotówce przedewszystkiem koszty postępowania i należności uprzywilejowane z umów o pracę.

(2) Z ceny licytacyjnej będą potrącone nieumorzone części pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego, które będą pozostawione na hipotece nieruchomości, poddanej egzekucji.

(3) Reszta ceny, wniesiona w papierach wartościowych, będzie użyta na zaspokojenie wierzycieli w kolejności, przewidzianej w Kodeksie Postępowania Cywilnego.

Art. 97. (1) Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie dojdzie do skutku, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w ciągu miesiąca od dnia licytacji orzec przejęcie na własność Państwa całości likwidowanych nieruchomości ziemskich dłużnika. Przejęcie następuje według cen wywołania do pierwszej licytacji (art. 94 ust. (1)).

(2) Orzeczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych stanowi tytuł:

1) do objęcia przejętych nieruchomości w posiadanie Państwa,

2) do przepisania prawa własności na rzecz Państwa,

3) do skreślenia wpisów, dotyczących wierzytelności, obciążających nieruchomość ziemską z wyjątkiem nieumorzonej części pożyczek instytucji kredytu długoterminowego, które będą pozostawione na przejętej nieruchomości.

(3) Wynagrodzenie za przejęte nieruchomości ziemskie wypłaca się w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej według kursów, które ustalać będzie rozporządzenie Ministra Skarbu, przewidziane w art. 95 ust. (4). Wynagrodzenie to złożone będzie do depozytu sądowego w ciągu 30 dni po objęciu nieruchomości w posiadanie Państwa.

(4) Szczegółowe przepisy o sposobie wypłaty wynagrodzenia za przejęte nieruchomości ziemskie i podziale tego wynagrodzenia przez sąd pomiędzy uprawnionych ustali rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu.

Art. 98. (1) Postanowienia ustawowe i statutowe lub umowne, ograniczające prawo rozporządzania nieruchomością, nie stanowią przeszkody do przejęcia nieruchomości przez Państwo i wierzycieli lub do sprzedaży z licytacji na podstawie przepisów rozdziału niniejszego.

(2) Nieruchomości przejęte na podstawie przepisów rozdziału niniejszego na własność Państwa, z wyjątkiem obszarów leśnych oraz nieruchomości, położonych w granicach administracyjnych miast, będą zaliczane na poczet wykonania planów parcelacyjnych.

Art. 99. Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczania obligacyj 3% państwowej renty ziemskiej (art. 34 cz. I ustawy o wykonaniu reformy rolnej) na cele nabywania i zwalniania od obciążeń nieruchomości zgodnie z przepisami rozdziału niniejszego.

Rozdział VIII.

Przepisy końcowe.

Art. 100. (1) Powołuje się do życia Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych i wojewódzkie biura do spraw finansowo-rolnych.

(2) Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych podlega Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 101. Do zakresu działania Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych należy:

1) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad wojewódzkiemi urzędami rozjemczemi oraz kontroli w celu usprawnienia i ujednolicenia działalności powiatowych i wo-

jewódzkich urzędów rozjemczych, w zakresie ustalonym przez Ministrów Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu oraz Sprawiedliwości.

2) wykonywanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich biur do spraw finansowo-rolnych;

3) koordynowanie prac, związanych z akcją oddłużeniową na terenie województw;

4) wykonywanie innych czynności zleconych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministra Skarbu, z zakresu uporządkowania zadłużenia rolniczego;

5) składanie Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrowi Skarbu sprawozdań o postępach akcji i przedstawianie wniosków z tej dziedziny.

Art. 102. (1) Do zakresu działania wojewódzkiego biura do spraw finansowo-rolnych należy:

1) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad powiatowemi urzędami rozjemczemi;

2) stwierdzanie stanu faktycznego w sprawach, wymagających wiarogodności i znajomości rzeczy w zakresie akcji uporządkowania zadłużenia rolniczego, z tem zastrzeżeniem, że przy opinjowaniu spraw natury agrarnej wojewódzkie biuro działa w porozumieniu z właściwemi władzami ziemskiemi;

3) ustalanie do użytku właściwych organów listy rzeczoznawców, nadzorców i innych osób, przewidzianych w postępowaniu przy realizacji uporządkowania zadłużenia rolniczego;

4) udzielanie inormacyj i pouczeń, dotyczących uprawnień i obowiązków zainteresowanych, a wynikających z przepisów rozporządzenia niniejszego;

5) wykonywanie czynności, zleconych przez Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych i właściwych wojewodów.

(2) Działalność wojewódzkiego biura obejmuje obszar właściwego województwa.

Art. 103. Ministrowie: Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych ustalą organizację i tryb urzędowania organów, wymienionych w art. 100, oraz źródła ich dochodów i sposób kontroli nad dokonywanemi wydatkami, w szczególności rozporządzenie określi:

1) sposób powoływania i zwalniania dyrektorów Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych i ich zastępców,

2) sposób powoływania i zwalniania kierowników biur wo- jewódzkich oraz pozostałych pracowników Centralnego Biura i wojewódzkich biur oraz wysokość ich wynagrodzeń,
3) normy opłat, pobieranych przez te organy za świadczenia w stosunku do osób interesowanych,
4) wysokość wpłat, dokonywanych przez urzędy rozjemcze na rzecz tych organów na podstawie art. 42 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253),
5) sposób prowadzenia rachunkowości i kasowości.

Art. 104. Ilekroć przepisy rozporządzenia niniejszego wymieniają urzędy rozjemcze, wymienienie to dotyczy urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253).

Art. 105. (1) Powiatowe urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich orzekają w sprawach posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A, wojewódzkie urzędy rozjemcze — w sprawach majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C.

(2) W sprawach wszczętych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego urzędy rozjemcze zachowują dotychczasową właściwość.

Art. 106. (1) W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:

1) ustawa otrzymuje tytuł w brzmieniu: „o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich";
2) wyrazy: „Rozdział I. Postanowienia ogólne" przed art. 1 skreśla się;
3) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„(1) Tworzy się urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.
(2) Do zakresu działania tych urzędów należą sprawy, przekazane im w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i o uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) oraz w innych przepisach prawnych.";

4) art. 2 — 13 uchyla się;
5) w art. 14 ust. (1) lit. a) skreśla się wyraz: „większych";

w ust. (1) lit. b) skreśla się wyraz: „mniejszych“; w ust. (2) skreśla się wyrazy: „ustawy niniejszej“;

6) w art. 15 dodaje się na końcu zdanie w brzmieniu: „Działalność Wojewódzkiego Urzędu Rozjemczego w Warszawie rozciąga się również na obszar m. st. Warszawy.“;

7) w art. 16 ust. (2) wyrazy: „który uprzednio zasięga w tej mierze opinji wojewódzkiego komitetu do spraw finansowo-rolnych“ zastępuje się wyrazami: „na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych“;

8) w art. 18 wprowadza się zmiany następujące:

dotychczasowa treść staje się ustępem pierwszym z tem, że: w zdaniu pierwszem skreśla się wyrazy: „i odwołuje“, po wyrazach: „prezes sądu okręgowego“ dodaje się wyrazy: „na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych“, wyrazy: „mu przez wydział powiatowy“ zastępuje się wyrazami: „Centralnemu Biuru przez przewodniczącego wydziału powiatowego“ oraz skreśla się wyrazy: „który przed postawieniem wniosku wysłuchuje opinji wojewódzkiego komitetu do spraw finansowo-rolnych“;

w zdaniu drugiem wyrazy: „wszyscy członkowie powiatowego urzędu rozjemczego muszą być powołani“ zastępuje się wyrazami: „członkowie powiatowego urzędu rozjemczego powinni być powołani w miarę możności“;

dodaje się ust. (2) w brzmieniu: „Przewodniczącego, jego zastępców oraz pozostałych członków (ławników) powiatowego urzędu rozjemczego odwołuje prezes sądu okręgowego na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych.“;

9) w art. 24 ust. (1) po wyrazach: „wojewódzkiego urzędu rozjemczego“ dodaje się wyrazy: „o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej“, a w ust. (2) po wyrazach: „powiatowego urzędu rozjemczego“ dodaje się wyrazy: „o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej“;

10) w art. 26 ust. (1) dodaje się na końcu wyrazy: „a w przypadkach, określonych w szczególnych przepisach, również na wniosek komitetu konwersyjnego, działającego przy Banku Akceptacyjnym, Sp. Akc., władz administracyjnych i z urzędu“;

11) w art. 27 ust. (1) wyrazy: „osób i instytucyj, według swego uznania, a w szczególności od komitetów do spraw finansowo-rolnych, izb przemysłowo-handlowych

oraz rolniczych" zastępuje się wyrazami: „wojewódzkich biur do spraw finansowo-rolnych";

12) w art. 28 ust. (1) wyrazy: „Urząd rozjemczy" zastępuje się wyrazami: „Przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca";

13) w art. 34 ust. (2) skreśla się wyrazy: „oraz pisma, wezwania, zaświadczenia i t. p. pochodzące z urzędu rozjemczego" i dodaje się na końcu ustępu nowe zdanie w brzmieniu: „Pisma, wezwania, zaświadczenia i t. p., pochodzące z urzędu rozjemczego, podpisuje z upoważnienia przewodniczącego sekretarz tego urzędu";

14) w art. 38 ust. (2) wyrazy: „w którego okręgu położone jest gospodarstwo wiejskie lub jego zarząd" zastępuje się wyrazami: „znajdujący się w siedzibie wojewódzkiego urzędu rozjemczego";

15) w art. 42 ust. (3) po wyrazach: „na rzecz powiatowego związku komunalnego" dodaje się wyrazy: „na odrębny rachunek urzędu rozjemczego, oraz w obu przypadkach także na rzecz Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych" i skreśla się wyrazy: „oraz delegatury komitetów do spraw finansowo-rolnych", a w ust. (4) po wyrazach: „ustawy niniejszej" dodaje się wyrazy: „oraz zaległe opłaty i koszty postępowania przed urzędem rozjemczym" oraz na końcu ustępu dodaje się wyrazy: „na odrębny rachunek urzędu rozjemczego";

16) art. 45 otrzymuje brzmienie: „Nadzór nad działalnością urzędów rozjemczych sprawuje Minister Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Minister Sprawiedliwości. Ministrowie ci określą w drodze rozporządzenia sposób wykonywania nadzoru".

(2) Upoważnia się Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich ze zmianami, wprowadzonemi rozporządzeniem niniejszem, z odpowiednią zmianą numeracji rozdziałów, artykułów i ustępów w tytułach, jak i w treści.

Art. 107. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do udzielania na wniosek osób interesowanych zezwoleń na wyłączenie gruntów z nieruchomości ziemskich, należących do ordynacji lub innych gospodarstw wiejskich, związanych węzłami substytucji powierniczej lub ograniczeniami prawa własności stale do tych nieruchomości przywiązanemi, jeżeli wyłączenie to ułatwi spłatę wszelkich długów ordynacyj lub gospodarstw oraz ich właścicieli i użytkowników. Przypadki,

w których dopuszczalne będzie wyłączanie, oraz tryb postępowania w celu dokonania wyłączenia, określi rozporządzenie Ministrów: Skarbu i Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 108. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia ustalić uproszczony sposób ustanowienia zabezpieczenia rzeczowego na nieruchomościach ziemskich, nie posiadających uregulowanej hipoteki, oraz tryb i koszty takiego postępowania; w szczególności rozporządzenie to może określić kolejność pierwszeństwa zabezpieczenia dla poszczególnych kategoryj wierzytelności.

Art. 109. Art. 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 652) otrzymuje brzmienie następujące:

> „W postępowaniu sądowem, przewidzianem w rozporządzeniu niniejszem, stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach sądowych w postępowaniu układowem (zapobiegającem upadłości). Nadto pobiera się wpis stały w wysokości 20 zł. od wniosku wierzyciela o udzielenie odroczenia wypłat dłużnikowi oraz od skarg apelacyjnych na wyroki sądu".

Art. 110. Ministrowie Skarbu i Sprawiedliwości mogą w drodze rozporządzeń, każdy w swoim zakresie, zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat stemplowych względnie sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów rozporządzenia niniejszego, jak również obniżyć przewidziane w obowiązujących przepisach opłaty stemplowe względnie wynagrodzenie notarjuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Art. 111. Rada Ministrów uprawniona jest do ustalania w drodze rozporządzeń stosunku przepisów rozporządzenia niniejszego do przepisów innych ustaw i rozporządzeń, normujących zagadnienia, objęte rozporządzeniem niniejszem.

Art. 112. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 113. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*
Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski
Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*
Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 841).

93.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

z dnia 24 października 1934 r.

o obniżeniu zadłużenia gospodarstw rolnych z tytułu należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. (1) Umarza się następujące należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej:

1) w połowie — z tytułu wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. pożyczek, udzielonych w związku z parcelacją i pożyczek, udzielonych na podstawie przepisów o pomocy kredytowej na meljoracje przeprowadzane przy przebudowie ustroju rolnego oraz z tytułu pożyczek konwersyjnych, udzielonych na podstawie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o konwersji niektórych pożyczek w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego i niektórych zobowiązań wobec Skarbu Państwa na pożyczki z części kredytowej Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 266) i na podstawie ustawy z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364);

2) w jednej trzeciej — z tytułu wypłaconych w okresie czasu od dnia 1 stycznia 1927 r. do dnia 30 czerwca 1932 r. pożyczek, udzielonych przy scalaniu gruntów;

3) w całości — te części pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o państwowym funduszu kredytu na meljoracje rolne (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), które według ustalenia przez Państwowy Bank Rolny zużyte były na: a) budowę odpływów, b) sporządzenie planów i roboty wstępne, jeżeli w następstwie nie zostały udzielone długoterminowe pożyczki meljoracyjne i c) zmeljorowanie gruntów, na których urządzenia meljoracyjne źle działają z przyczyn niezależnych od dłużników;

4) w całości — te części kapitału pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), które przy uwzględnieniu obciążenia pożyczkami Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i Państwowego Banku Rolnego stanowią nadwyżki, przekraczające 100% szacunku gospodarstw obciążonych temi pożyczkami;

5) w wysokości 20% kapitału wraz z przynależnościami wszystkich pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609), pozostałego po ewentualnem zastosowaniu ulg, przewidzianych w pkt. 3) i 4);

6) w całości — nadwyżkę obciążenia pozostałą po zastosowaniu ulg, przewidzianych w pkt. 3) — 5), ponad 500 zł. na 1 ha gruntów zmeljorowanych z tytułu pożyczek meljoracyjnych, wypłaconych przed dniem 1 lipca 1932 r. spółkom wodnym i osobom fizycznym na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609);

7) w wysokości nadwyżki między wymierzonemi opłatami, a normami, jakie ustali zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, — z tytułu opłat za techniczne wykonanie scalenia;

8) w całości — z tytułu przypadających od dłużników, posiadających gospodarstwa, nieprzekraczające 50 ha, — opłat za prace meljoracyjne, przeprowadzane przy przebudowie ustroju rolnego z wyjątkiem opłat, przypadających za prace meljoracyjne, polegające na drenowaniu gruntów; opłaty za te prace ulegają umorzeniu w takiej wysokości, aby część nieumorzona nie przekraczała 350 zł. na 1 ha gruntów zdrenowanych;

9) w całości — należności, nieprzekraczające 10 zł. z poszczególnego tytułu (rodzaju należności), przypadające od jednego dłużnika.

(2) Opłaty za techniczne wykonanie scalenia, przeprowadzonego przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, wymierzane będą w wysokości, ustalonej na podstawie ust (1) pkt. 7).

(3) Opłaty za prace melioracyjne, przeprowadzone przy przebudowie ustroju rolnego przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, nie będą wymierzane; nie dotyczy to prac polegających na drenowaniu gruntów, za które wymierzane będą opłaty w wysokości, nieprzekraczającej 350 zł. na 1 ha gruntów zdrenowanych.

Art. 2. (1) Umarza się należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu sprzedaży — utworzonych przy parcelacji nieruchomości państwowych — działek i gospodarstw rolnych, ogrodniczo-warzywniczych i rzemieślniczych wiejskich,— w stosunku, odpowiadającym obniżeniu wartości ziemi i innych składników gospodarczych tych działek i gospodarstw.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali w drodze zarządzeń — w celu przystoswania obciążeń posiadaczy działek i gospodarstw wymienionych w ust. (1) do obecnej ich zdolności płatniczej — zasady, dotyczące określania obecnej wartości ziemi i innych składników gospodarczych tych działek i gospodarstw oraz obliczania sumy, ulegającej umorzeniu. W zasadach tych uwzględnić należy w szczególności, iż:

1) zmniejszenie należności, dokonane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w drodze bonifikaty, zalicza się na poczet sumy, ulegającej umorzeni;

2) sumę, wyrażającą obecną wartość działek i gospodarstw, sprzedanych z przetargu, zwiększa się w stosunku procentowym, odpowiadającym zwiększeniu ceny szacunkowej, uzyskanemu w wyniku przetargu.

Art. 3. (1) Należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu pożyczek konwersyjnych, powstałych na podstawie art. 4 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 266), mogą ulec dalszemu umorzeniu w części ponad stawkę umorzenia z art. 1 ust. (1) pkt. 1) rozporządzenia niniejszego. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ustali w drodze zarządzeń zasady, dotyczące dalszego umarzania i obliczania sumy, ulegającej umorzeniu.

(2) Dłużnikom pożyczek konwersyjnych, wymienionych w ust. (1), którzy przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego uiścili kwoty, przypadające od nich do zapłaty w latach 1933 i 1934 tytułem oprocentowania powyższych pożyczek, zmniejsza się o 5% należność, pozostałą po zastosowaniu przepisów art. 1 ust. (1) pkt. 1) i artykułu niniejszego ust. (1).

Art. 4. Ulgi w spłacie należności Funduszu Obrotowego

Reformy Rolnej z tytułu pożyczek, udzielonych na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609) w stosunku do dłużników, nienależących do kategoryj, wymienionych w art. 1 ust. (1) pkt. 3) — 6), ustali Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 5. Należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu opłat za nadzór nad parcelacją nieruchomości prywatnych w przypadkach, gdy cena sprzedażna, stanowiąca podstawę określenia tych opłat, została obniżona nabywcom co najmniej o 30%, umarza się w odpowiedniej wysokości.

Art. 6. Należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu czynszu dzierżawnego z państwowych nieruchomości ziemskich za czas do dnia 30 czerwca 1932 r. mogą być na prośbę dłużnika umarzane przez wojewodów w całości lub w części, o ile dłużnik znajduje się w trudnem położeniu materjalnem i bez uszczerbku dla gospodarstwa nie byłby w stanie uiścić należności.

Art. 7. (1) Za należność Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważa się: sumę dłużną kapitału łącznie z ratami zapadłemi, a nieuiszczonemi (odroczonemi, nieściągniętemi i których ściąganie zostało wstrzymane) oraz oprocentowaniem, kosztami administracyjnemi i innemi ubocznemi należnościami, obliczonemi do dnia 31 grudnia 1934 r.

(2) Należności z tytułu oprocentowania za zwłokę lub odroczenie umarza się.

Art. 8. (1) Warunki spłaty należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, powstałych w związku z przebudową ustroju rolnego przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, ustala się jak następuje:

1) należności, przypadające od nabywców działek z parcelacji, niezależnie od tytułu ulegają spłacie w okresie do lat 60, a należności, przypadające od innych dłużników, ulegają spłacie w okresie do lat 30, o ile powstały z tytułu pożyczek, lub w okresie do lat 5, o ile powstały z innych tytułów;

2) oprocentowanie, poczynając od dnia 1 stycznia 1935 r., pobiera się tylko przy okresie spłaty dłuższym niż lat 5; oprocentowanie to wynosi 3% w stosunku rocznym; kwoty wpłacone w myśl pkt. 5), przekraczające powyższe oprocentowanie, zalicza się na zmniejszenie kapitału;

3) rata roczna nie może być niższa, niż 20 zł. w stosunku do jednego gospodarstwa;

4) terminy płatności rat przypadają: za rok kalendarzo-

wy — 1 października, a za półrocza kalendarzowe — 1 kwietnia i 1 października;

5) do początku nowego okresu spłaty należności w ratach amortyzacyjnych, dłużnicy winni wpłacać kwoty, ustalone według przepisów w sprawie ulg przy spłacie należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej; początek nowego okresu spłaty ustalą zarządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

(2) Należność o okresie spłaty dłuższym, niż lat 10, przy gotówkowej przedterminowej spłacie w całości ulega zmniejszeniu o:

1) 20% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 10% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

(3) Przy gotówkowej przedterminowej spłacie należności o okresie spłaty dłuższym, niż lat 10, dokonanej częściowo w sumie nie mniejszej, niż dwie raty półroczne, sumę przedterminowo wpłacaną zalicza się w wysokości;

1) 120% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 110% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(4) Spłatę raty, dokonaną przedterminowo lecz w ciągu roku lub półrocza kalendarzowego, za które rata przypada, nie uważa się za spłatę przedterminową. Częściowa przedterminowa spłata, dokonana w myśl ust. (3), powoduje odpowiednie zmniejszenie dalszych rat.

(5) Warunki spłaty, ustalone w ust. (1) — (4) będą miały również zastosowanie w przypadkach konwersji należności, wymienionych w art. 9 ust. (1), w razie ich zbiegu z należnościami, wymienionemi w art. 1 ust. (1) pkt. 1) — 6) i w art. 2 oraz do należności Państwowego Banku Rolnego, które w wyniku akcji konwersyjnej przejdą na rzecz Skarbu Państwa na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

Art. 9. (1) Należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włościańskiego i Szlacheckiego konwertuje się na nowe pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej; konwersji nie ulegają raty bieżące, przypadające do zapłaty według obowiązujących dotychczas przepisów w okresie czasu od dnia 1 października 1934 r. do dnia 30 czerwca 1935 r.

(2) Okres spłaty pożyczki konwersyjnej wynosi do lat 56, licząc od dnia 1 lipca 1935 r., przy oprocentowaniu 4,5 od sta w stosunku rocznym łącznie z kosztami administracyjnemi.

(3) Spłata roczna nie może być niższa, niż 20 zł.

(4) Terminy płatności rat przypadają: za rok kalendarzowy — 1 października, a za półrocza kalendarzowe — 1 kwietnia i 1 października.

(5) Przepisy ust. (1) — (4) stosuje się do wszystkich należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Włościański, oraz od tych należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Szlachecki, które obciążają nieruchomości, nieprzekraczające 50 ha.

(6) Należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez b. Bank Szlachecki, obciążające nieruchomości, przekraczające 50 ha, ulegają konwersji według uznania Państwowego Banku Rolnego na zasadach ust. (1) — (4); koszty konwersji w tych przypadkach obciążają dłużników.

(7) Należność z tytułu pożyczki konwersyjnej przy gotówkowej przedterminowej spłacie w całości ulega zmniejszeniu o:

1) 20% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 10% — gdy spłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(8) Przy gotówkowej przedterminowej spłacie należności z tytułu pożyczki konwersyjnej, dokonanej częściowo w sumie nie mniejszej, niż połowa tej należności, sumę przedterminowo wpłacaną zalicza się w wysokości;

1) 120% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

2) 110% — gdy wpłata zostanie dokonana w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 10. (1) Zaległe na dzień 30 września 1934 r. należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, wymienione w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), ulegają rozłożeniu na raty, płatne w ciągu lat 30 bez oprocentowania, przyczem do sumy zaległości nie wlicza się oprocentowania, ustalonego przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty.

(2) Przepisów ust. (1) nie stosuje się do zaległości, które:

1) nie przekraczają sumy czterech rat półrocznych, należnych od dłużnika przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego;

2) przekraczają sumę określoną w pkt. 1), lecz wynoszą mniej, niż 300 zł.; zaległości powyższe mogą być rozłożone na raty, płatne w okresie nie dłuższym, niż lat 15, bez oprocentowania, przyczem do sumy zaległości nie wlicza się oprocentowania, ustalonego przy odroczeniu lub rozłożeniu na raty.

(3) Przepisów ust. (1) i (2) nie stosuje się do należności, powstałych wskutek wypowiedzenia renty na podstawie art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o przedterminowej spłacie niektórych rent Banków Rentowych (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 627).

(4) Termin płatności pierwszej raty należności, wymienionych w ust. (1), przypada na dzień 1 października 1934 r.; w tych przypadkach jednak, w których obciążenie nieruchomości ratami, ustalonemi w myśl ust. (1), oraz ratami bieżącemi przekraczać będzie normy, przewidziane w art. 11, termin płatności pierwszej raty ustalony będzie na dzień 1 października 1936 r.

(5) Jeżeli należność bieżąca spłacana jest w ratach amortyzacyjnych, to po upływie okresu amortyzacyjnego rata, ustalona w myśl ust. (1), będzie powiększona do wysokości raty amortyzacyjnej z odpowiedniem skróceniem okresu spłaty.

(6) Państwowy Bank Rolny może zażądać przedterminowej spłaty całej sumy zaległości, rozłożonej na raty w myśl ust. (1), w razie zalegania przez dłużnika z uiszczeniem tych rat lub bieżących rat należności.

(7) W przypadkach całkowitej przedterminowej spłaty skapitalizowanych należności, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), z wyłączeniem rent stałych, obniża się sumę należności o 20%, jeżeli spłata dokonana zostanie w ciągu lat 2 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a o 10%, jeżeli spłata dokonana zostanie w ciągu trzeciego roku po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(8) Przy wykupie rent stałych w okresie lat 3 po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego sumę wykupu stanowi renta roczna, pomnożona przez 20, niezależnie od warunków umowy.

Art. 11. (1) Upoważnia się wojewodów do częściowego umarzania należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy z dnia 9 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364), w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczemi, w stosunku do rat płatnych poczynając od dnia 1 października 1934 r., przy uwzględnieniu zasady, by spłata roczna, przypadająca na 1 ha, nie wynosiła mniej niż:

1) 12 zł. dla osad, położonych w powiatach: chojnickim, kartuskim, kościerskim i morskim województwa pomorskiego;

2) 20 zł. — w pozostałych powiatach województwa pomorskiego;

3) 25 zł. — w województwie poznańskiem i górnośląskiej części województwa śląskiego.

(2) Suma ulegająca umorzeniu w myśl ust. (1) w żadnym przypadku nie może przekraczać 50% wysokości poszczególnych rat.

(3) Przepisów ust. (1) i (2) nie stosuje się do rat rentowych, opartych na ustawie z dnia 2 marca 1850 r. o utworzeniu banków rentowych (Zb. ustaw prusk. str. 112).

(4) Wnioski o zastosowanie ulgi, przewidzianej w ust. (1) i (2), przyjmowane będą w ciągu roku po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 12. Zabezpieczenie hipoteczne należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej pozostaje w mocy w wysokości potrzebnej dla zabezpieczenia wszystkich należności Funduszu, pozostałych po zastosowaniu przepisów rozporządzenia niniejszego, choćby niektóre z tych należności nie były dotychczas zabezpieczone hipotecznie lub miały zabezpieczenie niższego stopnia hipotecznego.

Art. 13. W ustawie z dnia 9 marca 1932 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 364) wprowadza się zmiany następujące:

1) w art. 15 ustęp (5) oznacza się, jako ustęp (1) nowoutworzonego artykułu 15a i w ustępie tym po wyrazie: „z tytułu" dodaje się wyraz: „pożyczek" i przecinek;

2) w art. 15a dodaje się nowe ustępy o brzmieniu następującem:

„(2) Raty należności, powstałe z zaległości za czas do dnia 1 października 1934 r. z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włościańskiego i Szlacheckiego, posiadają aż do całkowitego ich umorzenia pierwszeństwo hipoteczne równe z pierwotnem zabezpieczeniem pożyczki bez potrzeby ujawnienia w księdze hipotecznej.

(3) Raty należności, wymienionych w art. 2 pkt. i) ustawy niniejszej, o ile powstały z zaległych za czas do dnia 1 października 1934 r. rent b. banków rentowych, korzystają ze służącego ratom bieżącym tych rent przywileju zaspokojenia z nieruchomości z pierwszeństwem po podatkach, ciążących na nieruchomości za ostatnie dwa lata przed licytacją, a o ile powstały z zaległych rent i z sum hipotecznych b. Komisji Kolonizacyjnej, mają pierwszeństwo hipoteczne równe z kapitałem lub z pierwotnem zabezpieczeniem renty bez potrzeby ujawnienia w księdze hipotecznej.

(4) Renty b. banków rentowych oraz raty należności, określone w ust. (3), w razie egzekucji z nieruchomości pozostają

na nieruchomości wraz ze związanemi z rentą ograniczeniami (prawo odkupu, zakaz pozbywania, prawo niepodzielnego dziedziczenia, obowiązek ubezpieczenia), przyczem ograniczenia te utrzymuje się na nieruchomości bez potrącenia z ceny licytacyjnej. Należności zaległe, które ulegają pokryciu z ceny licytacyjnej, mogą być wpłacone bezpośrednio do Państwowego Banku Rolnego.

(5) Jeżeli Państwowy Bank Rolny przed terminem licytacji nie zażąda spłaty należności z tytułu pożyczek b. rosyjskich państwowych Banków Ziemskich Włościańskiego i Szlacheckiego, albo spłaty skapitalizowanej renty lub sumy hipotecznej b. Komisji Kolonizacyjnej, to obciążenia te, nie wyłączając rat należności, określonych w ust. (2) i (3), których termin płatności nie zapadł, pozostawione będą na tem samem miejscu hipotecznem, wszystkie zaś zobowiązania poprzedniego właściciela z tytułu tych obciążeń, nie wyłączając osobistej odpowiedzialności dłużnika, przechodzą z mocy samego prawa na nowego właściciela nieruchomości. Należności, które ulegają pokryciu z ceny licytacyjnej, mogą być wpłacone bezpośrednio do Państwowego Banku Rolnego. Ciążące na nieruchomości ograniczenia, związane z rentą (prawo odkupu, zakaz pozbywania, prawo niepodzielnego dziedziczenia, obowiązek ubezpieczenia) utrzymuje się na nieruchomości bez potrącenia z ceny licytacyjnej.".

Art. 14. (1) Ujawnienie w księgach hipotecznych umorzenia lub konwersji, dokonanych z mocy rozporządzenia niniejszego, następuje na jednostronny wniosek Państwowego Banku Rolnego, zgłoszony według uznania Banku pisemnie lub ustnie, albo na wniosek dłużnika na podstawie oświadczenia Banku.

(2) Podania i wpisy hipoteczne oraz inne czynności, związane z ujawnieniem umorzenia lub konwersji w księgach hipotecznych, wolne są od opłat sądowych i stemplowych; stawkę wynagrodzenia pisarza hipotecznego ustala się w wysokości 10 zł.

(3) Wpisy o toczącem się postępowaniu spadkowem, o zgłoszeniu spadku wakującego, o ograniczeniu zdolności właściciela nieruchomości do działań prawnych, o wszczęciu sporu co do własności nieruchomości, bądź co do pożyczki konwersyjnej, ani żadne inne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów oraz z treści wpisu do ksiąg hipotecznych, nie wstrzymują ujawnienia konwersji.

Art. 15. Koszty sądowe i egzekucyjne, powstałe na skutek egzekucji należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, w przypadkach zaniechania egzekucji na skutek zastosowania przepisów rozporządzenia niniejszego, obciążają dłużników.

Art. 16. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych uprawniony jest do udzielania dalszych ulg w poszczególnych przy-

padkach, gdy dłużnik znajduje się w trudnem położeniu materjalnem i bez uszczerbku dla gospodarstwa nie byłby w stanie uiścić należności nieumorzonej na podstawie rozporządzenia niniejszego.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych uprawniony jest do zrzekania się udziałów Skarbu Państwa w ogólnie użytecznych przedsiębiorstwach osadniczych w związku ze zmniejszeniem przez te przedsiębiorstwa zadłużenia gospodarstw rolnych.

(3) Uprawnienia, przewidziane w ust. (1) i (2), przysługują Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w granicach sumy 30 miljonów zł.

(4) Uprawnienia, przewidziane w ust. (1), Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może przekazywać wojewodom.

Art. 17. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 842).

94.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie przymusowo wykupywane na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej lub przejęte na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) w brzmieniu nadanem przez art. 1 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacanem na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 265) artykuł 31 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 31. 1) Ustalone w myśl art. 29 lub art. 30 wynagrodzenie za nieruchomości ziemskie przymusowo wykupywane będzie wypłacone właścicielowi lub złożone do depozytu w 20% w gotówce i w 80% w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej w złotych w złocie według wartości nominalnej.

2) Wynagrodzenie to uiszczone będzie w dwóch ratach:

a) 75% tymczasowo obliczonego szacunku — przed objęciem nieruchomości w posiadanie Państwa;

b) w pozostałej części — w ciągu 30 dni od uprawomocnienia się orzeczenia, ustalającego to wynagrodzenie.

3) Odsetki w wysokości 3 od sta rocznie uiszczone będą w gotówce łącznie z drugą ratą wynagrodzenia za czas od objęcia nieruchomości w posiadanie do dnia wypłaty tej raty.

4) Wymienione w lit. a cz. 2 artykułu niniejszego 75% szacunku obliczane będzie osobno dla każdej z dwóch części wynagrodzenia, wymienionych w cz. 1 artykułu niniejszego“.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacanem na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 265) skreśla się artykuł 4.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, przejęte na własność Państwa z mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 277) wprowadza się zmiany następujące:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 6. (1) Ustalone w myśl art. 1 — 5 wynagrodzenie wypłacone będzie właścicielowi lub złożone do depozytu sądu w całości w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej w złotych w złocie w ciągu 30 dni od uprawomocnienia się orzeczenia, ustalającego to wynagrodzenie. Wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej 10.000 zł. uiszczone będzie w gotówce.

(2) Za czas od objęcia nieruchomości ziemskiej w posiadanie do dnia wypłaty wynagrodzenia liczone będą odsetki w wysokości 3 od sta rocznie. Odsetki uiszczone będą w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej łącznie z wynagrodzeniem. Odsetki za ostatni rok przed dokonaniem wypłaty i od wynagrodzenia nieprzekraczającego 10.000 zł. uiszczone będą w gotówce.

(3) W przypadkach, gdy przejęta na rzecz Państwa nieruchomość obciążona jest pożyczką instytucji kredytu długoterminowego, emitującej listy zastawne, posiadające bezpieczeństwo pupilarne, pożyczka ta winna być spłacona wraz ze wszelkiemi zaległościami zgodnie z przepisami statutu tej instytucji. W tym celu część wynagrodzenia, odpowiadająca sumie zaległości z pożyczki, winna być wypłacona w gotówce przedewszystkiem z odsetek, przypadających od całego wynagrodzenia, a płatnych w gotówce (ust. 2). Część zaś wynagrodzenia, odpowiadająca wysokości nieumorzonej pozostałości długu kapitałowego, podlega wypłacie w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej według wartości nominalnej z kuponami bieżącemi od dnia złożenia wynagrodzenia do depozytu sądowego. Na żądanie instytucji kredytu długoterminowego Minister Skarbu zamieni według wartości nominalnej obligacje 3% państwowej renty ziemskiej na listy zastawne tej instytucji z odpowiedniemi kupnami";

2) art. 8 otrzymuje brzmienie następujące:

„Art. 8. Przepisy ustawy niniejszej stosuje się do spraw, w których wynagrodzenie nie zostało w całości uiszczone przed dniem wejścia w życie tej ustawy".

Art. 4. (1) Emisja serji pierwszej obligacyj 5% państwowej renty ziemskiej zostaje zamknięta. Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do odpowiedniej zmiany w drodze rozporządzenia planu umorzenia obligacyj tej serji.

(2) Obligacje 5% państwowej renty ziemskiej, wypłacone na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, mają prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i będą przyjmowane na rękojmie i kaucje według kursu, ustalanego przez Ministra Skarbu. Obligacje te będą przyjmowane przez Skarb Państwa według nominalnej wartości na spłatę podatków od spadków i darowizn oraz majątkowego od osób, które wykażą, że one lub ich spadkodawcy otrzymali je tytułem wynagrodzenia za nieruchomości, przymusowo wykupione lub tytułem spłaty wierzytelności w wyniku przeprowadzonego przez sąd podziału wynagrodzenia.

Art. 5. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 843).

95.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. uzupełniającego rozporządzenie z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych w stosunku do wierzytelności z pożyczek, udzielonych przez b. rosyjskie banki ziemskie oraz b. rosyjskie towarzystwa kredytowe miejskie, których zarządy miały siedzibę prawną poza granicami Państwa Polskiego.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. Po ustępie drugim § 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. Nr. 115, poz. 1025) dodaje się ustęp następujący:

„Przy parcelacji nieruchomości ziemskich, obciążonych wierzytelnościami b. Państwowego Ziemskiego Banku Szlacheckiego wraz z Odrębnym jego Wydziałem, przerachowany na złote nieumorzony kapitał tych wierzytelności oraz należne raty amortyzacyjne wraz z dodatkiem administracyjnym i odsetkami za zwłokę mogą być spłacane w całości lub w części także złotemi 4½% listami zastawnemi Państwowego Banku Rolnego Serji I-ej, pochodzącemi z pożyczek, udzielonych nabywcom działek z parcelacji tych nieruchomości. Listy te przyjmowane będą na poczet spłaty kapitału po 100 za 100, na poczet zaś rat, dodatku administracyjnego i odsetek za zwłokę, — po kursie, ustalonym przez Ministra Skarbu".

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*
Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*
Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*
Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*
Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*
Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*
Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 844).

96.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

w sprawie zmiany ustawy z dn. 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Art. 1. W ustawie z dnia 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213) wprowadza się zmiany następujące:

1) w art. 2 wyrazy: „przed dniem 1 października 1934 r.“ zastępuje się wyrazami: „przed dniem 1 października 1935 r.“;

2) w art. 3 wyrazy: „do dnia 1 października 1934 r.“ zastępuje się wyrazami: „do dnia 1 października 1935 r.“.

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Wewnętrznych:
Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *W. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Minister Poczt i Telegrafów: *E. Kaliński*

(Dz. U. R. P. z 28.X.34 r. Nr. 94, poz. 845).

97.

POZA WYŻEJ WYMIENIONEMI UKAZAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 października 1934 r. Przepisy wykonawcze do prawa celnego, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Opieki Społecznej, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Poczt i Telegrafów w zakresie ich właściwości (Dz. U. R. P. z 17.X.34 r. Nr. 90, poz. 820).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 września 1934 r. o wykonaniu Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 23.X.34 r. Nr. 91, poz. 821).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 24 września 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany w rozporządzeniu o ustaleniu punktów granicznych dla wywozu kurzych jaj zagranicę (Dz. U. R. P. z 23.X.34 r. Nr. 91, poz. 823).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dn. 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (Dz. U. R. P. z 27.X.34 r. Nr. 93, poz. 834)

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dn. 24 października 1934 r. Przepisy wprowadzające prawo upadłościowe (Dz. U. R. P. z 27.X.34 r. Nr. 93, poz. 835).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dn. 24.X.1934. Prawo o postępowaniu układowem. (Dz. U. R. P. z 27.X.34 r. Nr. 93, poz. 836).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dn. 24.X.1934 r. Przepisy o kosztach sądowych (Dz. U. R. P. z 27.X.34 r. Nr. 93, poz. 837).

Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 20.X.1934 r. o ulgach celnych na śledzie (Dz. U. R. P. z 27.X.34 r. Nr. 93, poz. 838).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dn. 24 października 1934 r. o połączeniu Funduszu Bezrobocia z Funduszem Pracy (Dz. U. R. P. z 28.X.34 Nr. 94, poz. 849).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o osobistych świadczeniach wojennych. (Dz. U. R. P. z 29.X.34 r. Nr. 95, poz. 858).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. z 29.X.34 r. Nr. 95, poz. 859).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (Dz. U. R. P. z dnia28.X.34 r. Nr. 94, poz. 846).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o ustalaniu nazw miejscowości i o numeracji nieruchomości (Dz. U. R. P. z dnia 28 października 1934 r. Nr. 94, poz. 850).

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o zmianie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. R. P. z dnia 29 października 1934 r. Nr. 95, poz. 855).

WARSZAWSKIE ZAKŁADY GRAFICZNE, WILCZA 60, TEL. 8.93-47.